

Луис Карол

Алиса в страната на
чудесата

ПЪРВА ГЛАВА В ЗАЕШКАТА ДУПКА

Алиса се умори да седи без работа до сестра си на скамейката, тя беше надзърнала един-два пъти в книгата, която сестра ѝ четеше, но там нямаше нито картинки, нито разговори.

„За какво ли е такава книга – си помисли Алиса – без картинки и без разговори?“

И тъй както си мислеше (доколкото изобщо можеше да мисли в тая горещина, която я приспиваше и затъпяваше) дали удоволствието да изплете венец от парички си струва труда да стане и да ги набере, един Бял Заек със светлочервени очи подскочи край нея.

Нямаше нищо чак толкова чудно в това; и Алиса не се изненада толкова много, дори когато чу как Заека си говори: „О, божичко, божичко! Ще закъснея!“ (По-късно, като размисли, стори ѝ се, че би трябвало да се зачуди; но в минутата не намери нищо необикновено.)

Ала когато Заека важно извади часовник от джоба на жилетката си, погледна го и пак забърза, Алиса скочи на нозе; мина ѝ като светкавица през ума, че никога по-рано не беше виждала заек да носи жилетка или часовник; пламнала от любопитство, тя се затича след него през полето и успя да види как той се спусна в една голяма заешка дупка.

Веднага Алиса се спусна подире му, без да помисли дори как ще излезе оттам.

Заешката дупка вървеше донякъде направо, като тунел, а после неочаквано тръгваше надолу – тъй неочаквано, че докато се усети, Алиса не видя как падна в нещо, което приличаше на много дълбок кладенец.

Тоя кладенец или беше много дълбок – или тя падаше толкова бавно, че имаше време да се оглежда и чуди какво ли ще ѝ се случи след това. Първом тя се опита да погледне надолу, да види накъде пада, но под нея беше тъй тъмно, че нищо се не виждаше. После погледна стените на кладенеца и забеляза по тях шкафове и лавици за книги. Тук-там видя географски карти и картини, окачени на гвоздеи. Както минаваше, тя взе един буркан от една лавица. На него беше написано: „портокалово сладко“. Но за нейно голямо разочарование беше празен. Тя не искаше да пусне буркана, за да не убие някого долу, и както падаше, успя да го сложи на друга лавица.

„След такова падане – си мислеше Алиса – няма да ми мигне окото,

ако се катурна по стълбите. За колко смела ще ме помислят всички у дома! Какво, думица не бих рекла, да падна дори от покрива на къщата.“ (И току-речи така беше.) Надолу, надолу, надолу. Та никога ли не щеше да свърши това падане!

„Колко ли километра съм изминала досега? – каза тя ясно. – Бездруго съм някъде към средата на земята. Чакай да видя: ако се не лъжа, съм паднала около четири хиляди километра надолу...“ (Виждате, Алиса бе учила такива неща в училище и макар сега да не беше никак време да показва какво знае, тя си помисли, че все пак не е лошо да преговори уроците си.)

„Да, това е горе-долу точното разстояние. Но до каква ли ширина и дължина съм стигнала?“ (Алиса нямаше представа за ширина и дължина, но мислеше, че е добре да се казват такива хубави, големи думи.)

И ето, че започна пак:

„Дали ще мина точно през средата на земята. Колко ли смешно ще бъде да стигнеш при хора, които ходят с главата надолу! Антипатиите, ако се не лъжа...“ (Тоя път тя се зарадва, че няма кой да я чуе, тъй като тая дума не ѝ звучеше никак на място.)

„Но знаеш, ще трябва да попитам как се нарича страната им.“

– Моля ви се, госпожо, това Нова Зеландия ли е или Австралия?

Както приказваше, тя се опита да направи поклон... Представете си: поклон – както падате във въздуха! Мислите ли, че бихте могли да го направите?

„За какво малко и просто момиче ще ме вземат! Не, не бива да питам: може да го видя написано някъде.“

Надолу, надолу, надолу. И тъй като нямаше какво друго да прави, Алиса почна пак да говори:

„На Дайна навярно ще ѝ стане мъчно за мене тая вечер.“ (Дайна беше котката.)

„Дано не забравят паничката ѝ с мляко за закуска. Дайна, миличка, как ми се ще да си тука при мене! Вярно е, че няма мишки във въздуха, но ти можеш да си уловиш прилеп. А то, знаеш, много прилича на мишка. Но котките ядат ли прилепи?“

И Алиса, на която почна да ѝ се приспива, никак сънливо продължи:

„Котки ядат ли прилепи? Котки ядат ли прилепи?“

И понякога:

„Прилепи ядат ли котки?“

Тъй като не можеше да си отговори нито на един от двата въпроса,

все едно беше как запитва.

Тя чувстваше, че заспива, и вече беше почнала да сънува, че се разхожда под ръка с Дайна и много сериозно я пита: „Сега, Дайна, кажи си правичката: яла ли си някога прилеп?“ – когато внезапно, трас, трас! – стовари се върху купчина пръчки и сухи листа и падането свърши.

Алиса не се удари никак и завчас скочи на нозе. Погледна нагоре, ала над нея всичко беше тъмно. Пред нея се отваряше друг дълъг проход. Тя погледна и видя Белия Заек, забързал нанякъде. Алиса нямаше време за губене: като вятър се впусна тя след него и успя да улови думите, които той изрече, когато отминаваше един завой:

– О, мои уши и мустаци, колко късно става!

Тя го беше току-речи настигнала, когато той изчезна зад завоя, но когато и тя стигна до това място, Заека вече го нямаше. Алиса се намери в дълга ниска зала, осветена от няколко лампи, закачени на свода.

Наоколо имаше врати, но всички те бяха заключени. И Алиса, след като мина покрай всички стени и опита всички врати, тъжно тръгна към средата на залата; чудеше се как ще може да излезе оттам.

Внезапно тя се намери пред трикрака масичка, цялата направена от тежко стъкло. Нямаше нищо на нея – само един малък златен ключ. Първата мисъл на Алиса беше: тоя ключ е за една от вратите на залата. Но уви – или ключалките бяха много големи, или ключът много малък. Както и да е, нито една от вратите не се отваряше. Ала като обикаляше повторно залата, Алиса откри мъничка завеса, която по-рано не беше забелязала. Зад нея имаше вратичка, висока около четиридесет сантиметра. Тя опита малкия златен ключ в ключалката. За нейна голяма радост – ставаше.

Алиса отвори вратата и откри, че води към малък проход, едва ли по-голям от миша дупка. Тя коленичи, погледна през прохода и съзря най-хубавата градина, която можете да си представите. Как копнееше да излезе от тая мрачна зала, да се разходи сред тези ярки цветя и прохладни водоскоци! Но тя не можеше да прекара през вратата дори главата си.

„Пък и да можех – мислеше си горката Алиса, – каква полза, щом раменете ми не могат да минат! О, да можех да се свия като далекоглед! Мисля, че бих могла, стига да знаех как да започна!“

Както виждате, толкова необикновени неща се бяха случили, че Алиса вече си мислеше: всъщност много малко неща има още, които наистина са невъзможни.

Нямаше смисъл да се чака пред малката врата. Тя тръгна назад към

масата: надяваше се да намери там друг ключ или поне книга с правила как да се свиват хората като далекогледни. Тоя път намери на нея малко шише. („Уверена съм, че го нямаше по-рано“ – каза Алиса.) Около гърлото на шишето висеше надпис; напечатани бяха хубаво, с големи букви, думите: „изпий ме“.

Лесно беше да се каже: „Изпий ме!“ Но тъкмо това умната малка Алиса не би могла да направи тъй бърже.

„Не, най-първо ще погледна“ – си каза тя и потърси дали е писано „отровно“ или не. Беше чела приказки за деца, които се изгаряли, които били изяддени от диви зверове (и още други такива неприятни случки) само защото не могли да запомнят простите правила, на които техните приятели ги учили. Например: червено нажежен ръжен ще те изгори, ако го държиш по-дълго в ръцете си; ако порежеш пръста си много дълбоко с нож, обикновено потича кръв; и това, което никога не забравяше: ако пиеш много от шише на което пише „отрова“, току-речи е за вярване, рано или късно, да ти стане лошо.

Само че на това шише не беше написано „отрова“ и Алиса се осмели да опита; много ѝ се хареса (имаше вкус на някаква смес от черешова торта, млечник, ананас, печена пуйка, бадемов сладкиш и топъл печен хляб с масло) и тя бързо го изпи.

„Какво странно чувство! – си каза Алиса. – Сякаш се свивам като далекоглед.“

И то наистина беше вярно. Сега тя беше само двадесет и пет сантиметра висока. Помисли си, че ще може вече да мине през вратичката в оная хубава градина, и лицето ѝ светна. Но тя първо почака, за да види дали няма още да намалее. Безпокоеше се малко.

„Защото, знаеш – си каза Алиса, – може да свърши така, че нищо да не остане от мене. Като свещ, когато изгори. Каква ли ще изглежда тогава?“

И тя се помъчи да си представи как изглежда пламъкът, когато свещта угасне, защото не можеше да си спомни дали е виждала подобно нещо.

След малко, като видя, че нищо вече нямаше да се случи, тя реши да влезе незабавно в градината. Но уви – горката Алиса! Когато спря пред вратата, се сети, че е забравила малкия златен ключ, а когато се върна при масата, за да го вземе, видя, че сега не можеше да го достигне. Тя го виждаше много ясно през стъклото и се опита с всички сили да се покатери по един от краката на масата, но много се плъзгаше. След като опита няколко пъти и се измори, клетото момиченце седна на пода

и заплака.

„Стига, какво ще ти помогне да плачеш така! – отсече доста строго Алиса. – Казвам ти да спреш веднага!“

Обикновено си даваше доста добри съвети (макар никога да не се вслушваше в тях) и понякога толкова остро се мъмреше, че сълзи бликаха от очите ѝ. Тя си спомни, че веднъж се беше опитала дори да издърпа ушите си, задето бе измамил в една игра на крокет, която играеше със себе си. Това чудно дете обичаше да се представя за две лица.

„Но сега е безполезно – мислеше горката Алиса – да се преструвам, че съм две лица. Та от мене е останало толкова малко, че то едва стига за един почтен човек!“

Не след дълго Алиса откри малка стъклена кутия под масата. Отвори я и намери баничка, върху която бяха наредени хубаво, със стафиди, думите: „изяж ме“.

„Добре, ще я изям – каза Алиса – и ако порасна, ще стигна ключа. Ако пък стана по-малка, ще се промъкна под вратата. Така или иначе, все ми е едно, главното е да вляза в градината.“

Тя отхапа малко и безпокойно рече:

„Нагоре ли? Надолу ли?“

Алиса държеше ръка на главата си, за да разбере расте ли или намалява, и остана доста учудена, като видя, че ръстът ѝ не се изменя.

То се знае, тъкмо това става, когато ядеш баничка. Но Алиса беше вече толкова свикнала да очаква само чудновати случки, че сега обикновеният живот изведнъж ѝ се стори тъп и глупав.

И така, тя се зае за работа и скоро изяде цялата баничка.

ВТОРА ГЛАВА ВАДАТА НА СЪЛЗИТЕ

„Стърранно, колоко стърранно! – извика Алиса. (Тя се смая, като разбра, че не може вече да произнася думите правилно.) – Сега ставам дълга като грамаден далекоглед!“

– Сбогом, мои нозе! (Тя каза това, защото като погледна нозете си, те едвам се виждаха; толкова се бяха удължили!) – О, мои клетки крачка, кой ще ви туря чорапите и обува обувката сега, милички? Уверена съм, че аз вече няма да мога. Ще бъда толкова далече от вас! Трябва сами да си помогнете, както можете...

„Но аз трябва да бъда добра с тях – си помисли Алиса, – инак те ще се откажат да вървят. А!... ето какво: всяка Коледа ще им подарявам нови обува.“ И тя почна да обмисля как ще нареди това. „Носач ще трябва да ги занесе. Колко смешно – да прашаш подарък на краката си! Колко чудновата ще бъде бележката, която ще дам на носача:

До господин Десния крак на Алиса
На килима пред огнището
Близо до решетката
(От неговата Алиса)

Боже мой, какви глупости бърбля!“ Тъкмо тогава главата ѝ се удари о свода на залата. Всъщност сега тя беше висока не по-малко от три метра. Начаса взе малкия златен ключ и се затича към вратата на градината.

Горката Алиса! Можеше само да легне на едната си страна и тъй да гледа с едно око в градината. Да мине през вратата сега като че беше още по-безнадеждно и отпреди. Тя седна на пода и почна пак да плаче.

„Не те ли е срам – си рече Алиса, – голямо момиче като тебе (сега с право се наричаше голяма) да плаче така! Спи веднага, ти казвам!“

Но тя не спираше да плаче; ронеше кофи сълзи; край нея се образуваша цяла вада, около десет сантиметра дълбока, простираше се до половината зала.

След малко Алиса чу ситни стъпки в далечината и бърже изтри очите си, за да види кой иде. Белия Заек се връщаше великолепно нагизден, с бели ръкавици от ярешка кожа в едната ръка и с голямо ветрило в другата.

Той се приближаваше бързо и мъмореше:

– О, херцогинята, херцогинята! О, как ли беснее, ако съм я накарал да чака!

Алиса беше толкоз отчаяна, че бе готова да иска помощ от всекиго. Тъй че когато Заека се приближи до нея, тя почна с нисък, плах глас:

– Ако обичате, господине...

Заека здравата се сепна, изпусна белите ярешки ръкавици и ветрилото и с всичка сила побягна в тъмнината.

Алиса вдигна ветрилото и ръкавиците и тъй като в залата беше много задушно, тя почна да си вее с ветрилото и да си говори:

– Боже, боже! Колко чудно е всичко днес! А всичко беше тъй обикновено! Дали не ме е сменил някой през нощта? Чакай да помисля: бях ли същата, когато станах тая сутрин? Струва ми се... като че ли се чувствах някак особено. Но ако не съм същата: коя съм, тогава? Ах, ето голямата загадка!

Тя си припомни всички деца на нейна възраст, които познаваше, за да види дали е могла да бъде заменена с някое от тях.

– Бездруго не съм Ада – каза тя, – защото косата ѝ е дълга и къдрава, а моята – не е. Бездруго не съм и Мейбъл, защото аз зная толкова много, а тя – о, тя знае толкова малко... Освен това тя си е тя, а пък аз съм си аз и ох, как е объркано всичко! Ще се опитам да видя дали зная всички неща, които някога знаех. Чакай да видя: четири по пет прави дванайсет, четири по шест прави тринайсет и четири по седем – ах, боже, ако карам така, никога няма да стигна до двайсет! Но таблицата за умножение не е толкоз важна. Да опитам география. Лондон е столица на Париж, Париж е столица на Рим, Рим – не, това бездруго е грешка! Навярно съм заменена с Мейбъл! Ще се опитам да кажа наизуст „Как е лъснал малкият ни...“

Тя скръсти ръце на полата си, сякаш разказваше урок, и почна да повтаря стихотворението, но гласът ѝ звучеше хрипливо и странно. Думите като че ли не бяха същите, не бяха както друг път:

Как е лъснал малкият ни крокодил
дългата си писана опашка!

Сред водите бавни на реката Нил –
всяка люспа, сякаш златна чашка!

Вижте само как е хубав, как е мил:
най-любовно кани той с усмивки
и завчас е вече хищно уловил

всички малки и големи рибки!

– Уверена съм, че това не са точните думи – каза горката Алиса и очите ѝ се напълниха със сълзи. – Бездруго аз съм Мейбъл. Сега ще трябва да живея в малката ѝ нечиста къща, да нямам никакви играчки и – о, винаги да имам толкова много уроци! Не, решено е! Ако аз съм сега Мейбъл, ще остана тука. Напразно ще провират глава, напразно ще викат:

– Върни се горе, мила!

Аз само ще погледна нагоре и ще кажа:

– Коя съм тогава? Кажете ми най-напред това и ако ми харесва да бъда той човек, ще се върна. Ако ли не, ще остана тук долу, докато стана някой друг.

– Е-е-е-х – извика Алиса и нови сълзи замъглиха изведнъж погледа ѝ, – как искам някой да промъкне глава тука! Уморих се вече да бъда тъй сама!

Като каза това, тя погледна ръцете си и се учуди: видя, че неусетно е надянала едната от малките бели ярешки ръкавици на Заека. „Как може да съм направила това? – помисли тя. – Навярно пак ставам малка.“

Тя стана и отиде до масата, за да се премери; откри, че сега е около две стъпки висока и че продължава бърже да намалява. Скоро разбра, че това се дължи на ветрилото, което държеше, и веднага го захвърли – тъкмо навреме, преди да изчезне.

– За малко, избавих се! – каза Алиса, доста изплашена от внезапната промяна, но много радостна, че изобщо още съществува. – А сега към градината!

Тя се понесе с всички сили към малката врата.

Но уви: малката врата беше пак затворена, а малкият златен ключ, както по-рано, беше на стъклената маса.

„Сега е още по-лошо – мислеше горкото дете. – Никога по-рано не съм била толкова малка, никога! Това просто е ужасно!“

Като каза тия думи, кракът ѝ се подхлъзна и в миг, пляс! – тя затъна до брадичка в солената вода. Първата ѝ мисъл бе, че е паднала някак в морето. Но скоро разбра, че се намира във вадата сълзи, които бе изплакала, когато беше три метра висока.

– Да не бях плакала толкова! – каза Алиса, като плуваше наоколо и гледаше как да излезе от водата. – Ще бъда наказана сега, мисля, с това, че ще се удавя в своите сълзи! Няма съмнение, ще бъде доста странно.

Но днес всичко е странно!

Тъкмо тогава се чу да пляска нещо във водата, недалече от Алиса, и тя заплува нататък, за да види какво е. Помисли първо, че е морски кон или хипопотам. Но после си спомни колко малка бе сега и не след дълго откри, че беше мишка – като нея и тя се бе подхлъзнала.

„Има ли смисъл – помисли Алиса – да заговоря сега на тая мишка? Всичко е тъй необикновено тук долу, че не е чудно и тя да говори. Както и да е, защо да не опитам?“

Почна:

– О, Мишко, знаеш ли как може да се излезе от тая вада? Уморих се да плувам напосоки. О, Мишко!

Алиса мислеше, че тъй трябва да се говори на мишка. Никога рано не бе разговаряла с мишка, но помнеше добре, че бе виждала в Латинската граматика на по-големия си брат:

Една Мишка На една Мишка На една Мишка Една Мишка О, Мишко!

Мишката я гледаше изпитателно (на Алиса се стори, че ѝ намига с очичките си), ала не казваше нищо.

„Може би не разбира нашия език – си помисли Алиса. – Трябва да е някоя френска мишка, преселила се у нас, когато Уилям Завоевателя завладял страната ни.“ (Макар да бе силна по история, Алиса нямаше много ясна представа за времето, през което известни исторически събития са се развивали.)

И тя каза:

– *Ou est ma chatte?* (Де е моята котка?)

Първото изречение в нейната френска читанка.

Мишката скочи нагоре извън водата, цяла разтреперана от ужас.

– О, извинявай! – извика бърже Алиса, уплашена да не би да е насърбила чувствата на клетото животно. – Съвсем забравих, че не обичаш котки.

– Не обичам котки! – извика Мишката с дрезгав, развълнуван глас. – Щеше ли ти да обичаш котки, да беше на мое място?

– Имаш право, може би, не – каза Алиса с успокояващ глас. – Недей се сърди... И все пак много бих да ти покажа нашата котка Дайна. Вярвам, че ще почнеш да харесваш котките, само ако я видиш.

„Тя е тъй мила и тиха – продължи Алиса да говори току-речи на себе си, като плуваше лениво наоколо из водата. – Седи и преде край огъня тъй приятно, ближе лапите си, мие муцунката си – като я прегърнеш и приспиш, толкоз е мека! А каква е славна мишеловка!“

– О, извинявай! – извика пак Алиса, като видя Мишката цяла настърхнала; тя се боеше да не я е наистина обидила. – Няма вече да говорим за нея, щом не искаш.

– Ние, как не! – извика Мишката, разтреперана до крайчеца на опашката си. – Като че ли и аз бих желала да разговарям за такъв предмет! Нашето семейство винаги е мразило котките. Мръсни, долни, груби същества! Името им дори не ща да чуя!

– Няма навярно! – увери я Алиса, която гледеше по-скоро да смени разговора. – Ами... ти... ти... обичаш ли... обичаш ли кучета?

Мишката не отговори нищо, тъй че Алиса с увлечение продължи:

– Има едно толкоз хубавичко кученце до нашата къща! Само да го видиш! Има светли очи и – ах, такива дълги, къдрави кафяви косми! Когато хвърлиш нещо, то бърже ти го донася и стои на два крака, когато се моли за вечеря, и много още работи... дори половината от тях не мога да си припомня! Господарят му е чифликчия, знаеш, и той казва: толкова е полезно, че струва сто лири! Той казва: убивало всички плъхове и...

„О боже!... Пак я обидих!“ – извика Алиса със съжаление, защото видя, че Мишката се отдалечи с най-голяма бързина; развълнувала се беше цялата вада.

– Мила Мишко! – извика Алиса нежно след нея. – Върни се, няма вече да говорим за котки... нито за кучета, щом не ги обичаш.

Като чу това, Мишката се обърна и бавно заплува назад. Муцуната ѝ беше съвсем бледа („От вълнение“ – помисли Алиса), когато каза с нисък, треперещ глас:

– Да идем на брега. Ще ти разправа тогаз своята история и ти ще разбереш защо мразя котки и кучета.

Бе крайно време да изплуват на суша: вадата гъмжеше от птици и животни, паднали в нея. Имаше една Патица и една птица Додо, един Райски Папагал и едно Орле, и някои други чудновати същества. Алиса водеше. Скоро цялата дружина изплува на брега.

ТРЕТА ГЛАВА СВОБОДНО НАДБЯГВАНЕ И ЕДНА ДЪЛГА ИСТОРИЯ

Наистина, чудновата дружина представляваха те, събрани така на брега – птици с окаляни пера, животни с прилепнали косми, всички измокрени до кости, навъсени, раздразнени.

Първата им грижа, разбира се, беше как да се изсушат. Свикаха съвет.

Само след няколко минути на Алиса се видя много естествено, че говори така дружелюбно с тях, като да ги е познавала цял живот. И наистина тя се впусна в дълга препирня с Райския Папагал, който най-сетне се намръщи и само каза:

– Аз съм по-стар, ще рече, зная по-добре.

Алиса не искаше да допусне такова нещо, докато не узнае неговата възраст, и тъй като Райския Папагал отказа най-упорито да каже годините си, нямаше вече смисъл да се говори по тоя въпрос. Най-сетне Мишката, която изглежда имаше голямо въздействие над другите, извика:

– Седнете всички и чуйте какво ще ви кажа. Аз скоро ще ви изсуша!

Незабавно всички насядаха в кръг, Мишката в средата. Алиса впери очи в нея, защото предчувствуваше, че лошо ще се простуди, ако не се изсуши веднага.

– А... хм! – рече Мишката важно. – Готови ли сте всички? Туй, което ще ви кажа, е най-сухото и най-досадно нещо на света. То бездруго ще ви изсуши. Мълчание, моля!

„Уилям Завоевателя, чиято кауза се защищавала от Папата, скоро подчинил англичаните, които се нуждаели от водачи и които в последно време били свикнали на преврати и поражения. Едуин и Моркър, графове на Мършия и Нортъмбрия...“

– Ух! – рече Райския Папагал, като изтръпна.

– Извинете! – каза Мишката намръщено, но много учтиво. – Казахте ли нещо?

– Аз не! – отговори бърже Райския Папагал.

– Стори ми се, че казахте нещо – отвърна Мишката. –

Продължавам:

„Едуин и Моркър, графове на Мършия и Нортъмбрия, се обявили в негова полза. И дори Стигънд, родолюбивият архиепископ на Кентърбъри, намерил това за добре...“

– Намерил какво? – запита Патицата.

– Намерил това! – отвърна Мишката доста раздражено. – Мисля, че знаете какво ще рече думата това!

– Зная много добре какво ще рече това – каза Патицата. – Когато аз намирам нещо, това е обикновено жаба или червей. Въпросът е архиепископът какво е намерил?

Мишката не обърна внимание на този въпрос и бърже продължи:

„... намерил за добре да иде с Едгър Етилинг да посрещне Уилям и му предложи короната. Поведението на Уилям отначало било умерено. Но дързостта на неговите нормандци...“

– Как се чувствуваш, мила? – каза Мишката, като прекъсна речта си и се обърна към Алиса.

– Все така мокра – отговори Алиса тъжно. – Изглежда това никак не ме изсушава.

– В такъв случай – заяви Додо тържествено, като стана на крака – предлагам събранието да се прекрати, за да се вземат незабавно по-енергични мерки...

– Говорете на разбран език! – прекъсна го Орлето. – Не разбирам смисъла на половината от тия дълги приказки – и да ви кажа право, мисля, и вие сами не ги разбирате.

И Орлето наведе глава, за да прикрие усмивката си. Някои от другите птици се изкискаха гласно.

– Исках да кажа – рече обидено Додо, – че едно свободно надбягване най-лесно би ни изсушило.

– Какво е това свободно надбягване? – запита Алиса не защото любопитствуваше да узнае; но Додо беше спрял да говори, като очакваше някой да го запита, а никой изглежда нямаше желание да се обади.

– Ами... – каза той – най-добре се обяснява... като се прави. (И тъй някой дъждовен ден може да се случи и на вас такава неприятност, не ще бъде зле да ви разправа, за да опитате, ако искате, какво направи Додо.)

Най-напред той отбеляза мястото на надбягването – нещо като кръг. („Не е толкоз важно да е равен кръгът“ – каза той.) После цялата дружина се нареди в тоя кръг, на различни места. Нямаше никакво: „Едно, две, три – тръгвай!“ Почнаха да бягат и да се спират кой когато ще,

тъй че мъчно можеше да се разбере дали надбягването е свършило. Но след като търчаха така около половин час и се изсушиха добре, Додо изведнъж извика:

– Надбягването свърши!

Всички се насъбраха край него; пшката и питаха: „Кой е спечелил?“

На този въпрос Додо не можа да отговори току-тъй, без дълбоко да размисли. Той дълго стоя, натиснал с пръст челото си, а другите чакаха мълчаливо. Най-после Додо каза:

– Всеки пчели, всички трябва да получат награда.

– Но кой ще раздаде наградите? – запита хор от гласове.

– Разбира се, тя – каза птицата Додо, като посочи Алиса.

Начаса цялата дружина я заобиколи и завика объркано: „Награди! Награди!“

Алиса не знаеше какво да стори и отчаяно сложи ръка в джоба си. Извади кутийка с бисквити (за щастие солената вода не беше проникнала в нея) и ги раздаде като награди.

– Но тя самата трябва да получи награда! – каза Мишката.

– То се знае – отвърна много важно Додо.

– Какво друго имате в джоба? – обърна се той към Алиса.

– Само един напръстник – отвърна Алиса тъжно.

– Дайте го насам – каза Додо. Тогаз всички пак я обкръжиха; Додо тържествено ѝ поднесе напръстника и каза:

– Ние ви молим най-учтиво да приемете този изящен напръстник.

Когато завърши своята къса реч, всички извикаха три пъти: ура!...

На Алиса това се видя много глупаво и смешно, но те всички изглеждаха толкова сериозни, че тя не посмя да се засмее. И тъй като не знаеше какво да каже, просто се поклони и взе напръстника, като си придаде колкото можеше по-тържествен вид.

Сега трябваше да изядат бисквитите, което причини не малко шум и смущение поради това, че големите птици се оплакваха – не могли да усетят дали имат нещо в устата си – а малките се задавяха тъй силно, че трябваше да ги тупат по гърба. Ала най-после и това свърши.

Всички пак насядаха в кръг и замолиха Мишката да им разправи още нещо.

– Нали обеща да ми разправиш своята история? – запита Алиса. – И защо мразиш... К. и К... – добави тя шепнешком защото се боеше да не я обиди пак...

– Моята история е тъжна и дълга като опашката ми – рече

Мишката, извърната към Алиса, и въздъхна.

„Че е дълга опашката й – вярно е – си помисли Алиса, – но защо пък казва, че е тъжна?“

Мишката започна да разправя, а Алиса продължи да гледа опашката и да се чуди как може да е тъжна! Тъй че нейната представа за историята на Мишката бе нещо като това:

Челюсти веднъж затрака към едно мишле котака: – Хайде с мене към съда, тъжба дето съм подал. Няма да ми възразяваш и да ми се оправдаваш. Тръгвай с мене без слова. Мишката отвърна плаха: – Де вината ми съзряха? Що за съд ще е това: Без защита, без присъда? – Стига вече тоя плач, аз ще бъда твой палач, твой защитник аз ще бъда – аз, както милосърд! И осъждам те на смърт.

– Ти не слушаш! – строго извика Мишката на Алиса. – Какво мислиш?

– Извинявай – каза много виновно Алиса. – Ти беше усукала историята си за пети път, нали?

– Не, не бях! – извика Мишката яростно. – Заклевам се в опашката си, че...

– Заплела си се в опашката си? – каза Алиса готова да послужи, като гледеше наоколо разтревожено. – А, моля ти се, позволи ми да я разплета!

– Няма да ти позволя нищо подобно! – каза Мишката, като стана и тръгна да си върви. – Ти ме обиждаш, като бърбориш такива глупости.

– Не исках това да кажа! – замоли се бедната Алиса. – Но ти, знаеш, тъй лесно се обиждаш!

В отговор Мишката само изръмжа.

– Моля ти се, върни се и завърши историята си! – извика Алиса подире й.

И всички други се присъединиха в хор: „Да, върни се!“

Но Мишката поклати глава нетърпеливо и тръгна още по-бързо.

– Колко жалко, че не ще да остане! – въздъхна Райския Папагал, когато Мишката изчезна от погледа им.

Един стар Рак използва случая да каже на дъщеря си:

– А! Мила... Нека това ти послужи за урок, никога да не губиш търпение и да не излизаш от кожата си.

– Дръж си езика! – отсече някак сприхаво младата дъщеря. – Можеш да изкараш от търпение дори една стрида!

– Да беше Дайна тука – каза Алиса гласно, но без да се обърне към някого, – скоро щеше да я върне назад!

– А коя е Дайна, ако смея да задам тоя въпрос? – попита Райския Папагал.

Алиса отговори живо, тъй като тя винаги бе готова да говори за своята мила котка.

– Дайна е наша котка. Такава славна мишеловка, не можете си представи! А да я видите само как гони птичките! Зърнала не зърнала врабче – и вече го изяла!

Тя думи произведеха необикновено впечатление. Някои от птиците веднага избягаха. Една стара Сврака започна грижливо да се увива с крилата си, като забеляза:

– Аз наистина трябва да си ходя вече. Гърлото ми не може да понася нощния въздух.

Едно Канарче викна с разтреперан глас на малките си:

– Хайде да си вървим, милички! Време е вече да спите.

Под различен предлог всички се отдалечиха и скоро Алиса остана сама.

„Да не бях споменавала Дайна – рече си тя тъжно. – Изглежда тук долу никой не я обича. А пък аз съм сигурна, че тя е най-добрата котка на света! О, мила Дайна! Надали някога пак ще те видя!“

И горката Алиса започна да плаче, защото се чувствуваше много самотна и нещастна.

Но ето – след малко пак чу ситни стъпки в далечината и вдигна поглед с надежда, че Мишката е премислила е се връща да привърши историята си.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА ЗАЕКА ИЗПРАЩА ЕДНО ПЕРЦЕ

Беше Белия Заек, който бавно се връщаше и тревожно гледаше наоколо си, сякаш бе изгубил нещо. Тя чу как той измънка:

„Херцогинята! Херцогинята! О, мои мили лапи! О, мои косми и мустаци! Ще заповяда да ме обезглавят, няма що! Де ли може да съм ги изпуснал?“

Алиса веднага отгатна: той дири ветрилото и белите ярешки ръкавици, и тя услужливо почна да ги търси. Но ги нямаше никъде. Всичко изглежда се бе променило, след като падна във водата. Голямата зала със стъклената маса и с малката врата беше напълно изчезнала.

Скоро Заека забеляза Алиса, която диреше навред, и ядосано извика:

– Мери Ан, какво правиш тука? Веднага иди в къщи и ми донеси едни ръкавици и едно ветрило! Още сега!

Алиса така се уплаши, че завчас изгърча натам, накъдето той посочи, без да се опита дори да му обясни грешката.

„Той ме взе за своята прислужница – каза си Алиса, като търчеше. – Как ще се почуди, като разбере коя съм! Но аз ще постъпя добре да му занеса ветрилото и ръкавиците – разбира се, ако ги намеря.“

Като каза това, тя се озова пред една спретната къща. На вратата висеше лъскава медна плоча, на която бе издълбано името: Б. ЗАЕК.

Влезе, без да почука, и избърза нагоре по стълбите – боеше се истинската Мери Ан да не я завари, преди да намери ветрилото и ръкавиците.

– Колко чудно изглежда – рече Алиса – да изпълняваш поръчките на заек! Остава сега и Дайна да почне да ме праща на поръчки!

И тя си представи това:

– Госпожице Алиса, елате веднага тука и се пригответе за разходка!

– Ей сегичка, бавачко! Трябва да вардя пред тази миша дупка да не избяга мишката, докато Дайна се върне.

„Само че не вярвам – продължи Алиса – да я държат в къщи, ако почне така да заповядва на хората!“

Докато казваше това, тя беше вече влязла в малка хубава стая, дето имаше маса пред прозореца. На масата намери (както се надяваше) ветрило и два-три чифта малки бели ярешки ръкавици. Тя взе ветрилото и

едни ръкавици и тъкмо щеше да напусне стаята, когато съзря близо до огледалото малко шише. Нямахме тоя път надпис: „изпий ме“, но все пак тя го отвори и приближи до устните си.

„Зная, все нещо ще се случи – каза си тя, – когато ям или пия. Да видя как ще ми действа това шише. Надявам се пак да порасна. Омръзна ми да съм тъй мъничка!“

И наистина течността в шишето ѝ действа тъкмо тъй, и то много по-бързо, отколкото очакваше. Не беше изпила половината, а главата ѝ се опираше вече о свода. Трябваше да се наведе, за да не ѝ се пречупи шията. Като остави бързо шишето, тя си рече:

„Стига толкоз – дано не порасна повече! И без това не мога вече да мина през вратата. Не трябваше да пия толкова!“

Уви! – беше твърде късно. Тя продължаваше да расте... да расте... и скоро трябваше да коленичи. След миг – не можеше дори и тъй да остане. Опита се да легне, да опре единия си лакът о вратата и да обвие другата си ръка около главата. Но тя все още продължаваше да расте... и най-сетне трябваше да прокара едната си ръка през прозореца навън, и единия крак – нагоре в комина.

„Сега вече няма накъде – каза си Алиса. – Какво ще стане с мен?“

За нейно щастие силата на малкото вълшебно шише се бе изчерпала и тя спря да расте. Все пак ѝ беше много неудобно. И тъй като изглежда нямаше никакъв изход от това положение, не е чудно, че тя се почувствува нещастна.

„У дома беше много по-хубаво – мислеше горката Алиса. – Ръстът ми не се изменяше така, нито пък ми заповядваха мишки и зайци. Колко по-хубаво щеше да бъде да не бях влизала в заешката дупка... и все пак... доста любопитен е, трябва да призная, тоя нов живот! Да можех само да разбера какво всъщност се е случило с мене! Едно време, като четях приказки, мислех, че такива работи никога не се случват, а ето, че сега сама съм героинята на една такава приказка. Някой трябва да напише книга за мене, непременно! Когато порасна, сама ще напиша – но аз съм вече пораснала – добави тя тъжно, – тука поне аз не мога вече да раста!“

„Но тогаз – все още разсъждаваше Алиса – никога ли няма да стана по-стара? Това поне ще ми бъде утеха... никога да не стана стара жена... но тогава... винаги ще имам уроци! О, само това не!“

„О, ти глупава Алиса! – си отговори тя сама. – Как можеш да учиш уроци тук вътре? Че то едва има място за тебе, къде ли пък и за твоите учебници!“

Тя продължи да говори тъй, като сама си задаваше въпроси и сама си отговаряше. Но след няколко минути чу глас отвън, спря да говори и се вслуша.

– Мери Ан! Мери Ан! – викаше гласът. – Веднага ми донеси ръкавиците!

Сетне се чуха ситни стъпки нагоре по стълбите. Алиса знаеше – това е Заека, който идваше да я търси. Тя се разтрепери (и разклати цялата къща), съвсем бе забравила, че сега беше близо сто пъти по-голяма от Заека и нямаше вече защо да се бои от него.

Заека застана пред вратата и се опита да я отвори. Но тя се отваряше навътре и тъй като Алиса я беше здраво затиснала с лакътя си, напразни бяха всички негови усилия. Алиса чу как той каза:

– Тогаз ще заобиколя и ще вляза през прозореца.

„И това няма да направиш!“ – помисли си Алиса. Почака. Когато й се стори, че Заека се намира вече под прозореца, простря ръка и замахна във въздуха.

Тя не улови нищо, но чу слаб вик и падане, и трясък от счупено стъкло. По това заключи, че може би Заека е паднал в някой цветарник или нещо подобно.

Сетне се чу разяреният глас на Заека:

– Пат! Пат, де си?

И после друг глас, който никога по-рано не бе чувала:

– Разбира се, тук съм. Изравям ябълки, ваше превъзходителство.

– Изравяш ябълки, тъй ли! – кресна Заека. – Ела тук и ми помогни да изляза!

(Наново дрънчене на счупено стъкло.)

– Сега кажи ми, Пат, какво е това на прозореца?

– Разбира се, ръка, ваше превъзходителство.

– Ръка – гъска такава! Кой е виждал такава грамадна ръка? Че тя е голяма колкото целия прозорец!

– Разбира се, колкото прозореца. Но все пак – ръка.

– Каквото и да е, не би трябвало да бъде там. Иди и го махни!

Последва дълго мълчание.

Сетне от време на време Алиса долавяше как си шепнат:

– Разбира се, и на мен не ми се харесва, ваше превъзходителство.

Никак, никак!

– Направи, каквото ти казвам, страхливецо!

Алиса пак размаха ръка и се опита да улови нещо във въздуха. Тоя път се чува два слаби крясъка и още по-силен трясък от счупено стъкло.

„Колко много цветарници трябва да има долу! – помисли Алиса. – Какво ли ще сторят сега? Да можеха само да ме издърпат навън, нямам нищо против! Не искам вече да стоя тука.“

Дълго време не можа да чуе нищо.

Най-сетне се чу тропот на малки колела и глъч от много гласове, които говореха едновременно. Тя можа да различи следните думи:

– Къде е другата стълба?

– Нали ми казахте да донеса само една. У Перцето е другата.

– Перце! Момче! Донеси я тук!

– Тука, опрете ги на този ъгъл!

– Не, първо ги вържете една за друга – не стигат така!

– О, ще стигнат! Недейте сега придивва!

– Ето, Перце, дръж това въже!

– Покривът ще издържи ли?

– Внимавай, тази хлабава керемиди... хо-о-о-оп пада!

– Пазете си главите!

Чу се силен трясък.

– Кой направи това?

– Навярно Перцето!

– Кой ще влезе през комина?

– Не, аз няма! Ти иди!

– И аз не искам! Перцето да се изкачи. То е най-леко.

– Хей, Перце! Господарят казва ти да се изкачиш!

„А! Значи тъй: Заека изпраща Перцето да влезе през комина – рече си Алиса. – Изглежда всички се осланят на Перцето! Не бих искала да бъда на негово място. Коминът е тесен, вярно е, но все още мога да ритам малко.“

Тя дръпна крака си надолу, колкото можеше по-надолу, и почака, докато чу едно малко животно (тя не можа да отгатне какво е) да дращи и слиза надолу в комина.

„Това е Перцето!“ – рече си Алиса.

И силно ритна нагоре. Сетне се ослуша.

Първото нещо, което чу, бе хор от гласове, които дружно извикаха:

– Ето Перцето!

После само гласа на Заека:

– Уловете го, там, при плета!

После мълчание и пак объркани гласове:

– Повдигнете главата му!

– Сега коняк!

– Ще се задави!

– Е, как беше, стари приятелю? Какво ти се случи? Разправи ни!

Най-подир се чу нежен, квичаш гласец. („Това е Перцето“ – помисли си Алиса):

– Сам не зная – не, стига, благодаря! Сега ми е по-добре... но... малко съм развълнуван, не мога ви разправи... зная само, нещо ме удари като пружина... и хвъркнах като ракета...

– Тъй значи, стари приятелю! – рекоха всички.

– Трябва да изгорим къщата! – каза Заека.

Тогаз Алиса с все сила извика:

– Ако направите това, ще пусна Дайна срещу вас!

Последва мъртвешко мълчание. Алиса си помисли:

„Какво ли ще сторят сега?! Ако бяха малко по-умни, щяха да махнат покрива.“

След миг-два те пак почнаха да се движат насам-натам и Алиса чу Заека да казва:

– Отначало стига една кола.

„Една кола какво?“ – помисли Алиса.

Но те не я оставиха дълго да мисли. След миг порой от камъчета се изля върху прозореца, а някои от тях я удариха по лицето.

„Ще туря край на това“ – рече си тя и извика:

– Да не сте посмели да хвърлите още веднъж!

Последва повторно мъртвешко мълчание.

Алиса забеляза не без почуда, че всички камъчета, тъй както стояха на пода, се превръщаха в малки банички. И тогаз чудесна мисъл ѝ дойде на ум.

„Ако изям една от тия банички – помисли тя, – няма съмнение, ръстът ми някак ще се измени. Тъй като вече не мога да стана по-голяма, вярвам, бездруго ще ме направи по-малка.“

Тя глътна една – и се зарадва, като видя, че почва да намалява. Щом стана доста малка и успя да мине през вратата, тя изтича навън.

Пред къщата се бяха насъбрали множество малки животни и птици.

Горкият малък гущер, Перцето, беше в средата. Две гвинейски прасета го държаха и му даваха да пие нещо от едно шише.

Всички се спуснаха срещу Алиса. Но тя побягна с всичка сила и скоро се намери в безопасност сред гъста гора.

„Първото нещо, което трябва да направя – каза си Алиса, като скиташе из гората, – е да стигна пак обикновения си ръст. И второ, да вляза в оная хубава градина. Мисля, това е най-доброто.“

Намерението, разбира се, изглеждаше чудесно – ясно и просто замислено. Единствената мъчнотия беше, че Алиса не знаеше как да го приложи в изпълнение. И като гледаше загрижено между дърветата – изведнъж остър лай се разнесе точно над главата ѝ. Тя бързо вдигна глава.

Едно грамадно кутре я гледаше отгоре с големи кръгли очи и плахо протягаше лапа да я пипне.

– Горкото – каза Алиса галено и се опита да му свирне. Но всъщност тя се боеше да не е гладно кутрето – както го галеше, да не я изяде.

Без да знае защо, тя взе една пръчица и я насочи насреща му. Тогава кутрето скочи с радостно джафкане и се хвърли върху пръчката – престори се на раздразнено.

Алиса избяга зад един трън, за да не я смачка кутрето. Но когато тя се показа от другата страна, то отново скочи върху пръчката и в бързината се преметна презглава. Алиса, на която това се видя като игра на кон, и която се боеше всеки миг кутрето да не я премаже, пак се затича около тръна. Тогава кутрето почна да напада пръчката – всеки път се хвърляше много малко напред и много по-силно отстъпваше. То лаеше дрезгаво; най-сетне седна доста надалече, запъхтяно, с изплезен език и с полузатворени очи.

Удобен случай за Алиса да избяга. Тя тичаше, докато съвсем се измори и загуби дъх; едвам се чуваше вече лаят на кутрето в далечината.

„Все пак какво мило кутренце беше то! – каза си Алиса, като се облегна на едно лютиче и почна да си вее с едно листо. – Щях да го науча на толкоз много работи, да бях само достатъчно висока! О, боже! Забравих, трябва пак да порасна. Чакай да видя: как ли ще стане това? Навярно трябва да изям или изпия нещо. Но какво?“

Въпросът наистина беше: какво? Алиса разгледа наоколо всички цветя и треви, но не можа да види нещо подходящо за ядене или пиене. Една голяма гъба растеше наблизко, висока току-речи колкото нея. След като надзърна под гъбата, от двете ѝ страни и отзад, на Алиса ѝ хрумна, че може да погледне отгоре и да види какво има там.

Тя се повдигна на пръсти и погледна над ръба на гъбата. Веднага очите ѝ срещнаха погледа на една голяма синя гъсеница, която седеше на върха със скръстени нозе, спокойно пушеше от дълго наргиле и не обръщаше никакво внимание нито на Алиса, нито на каквото и да е наоколо.

ПЕТА ГЛАВА СЪВЕТЪТ НА ЕДНА ГЪСЕНИЦА

Гъсеницата и Алиса се гледаха доста дълго, без да си продумат. Най-после Гъсеницата извади наргилето от устата си и се обърна към Алиса с немощен сънлив глас:

– Коя си ти? – рече Гъсеницата. Това съвсем не подканваше към разговор. Алиса отговори доста свенливо:

– Не... не зная сега, госпожо... зная само коя бях, когато станах тая сутрин, но струва ми се, че оттогава съм се изменила вече няколко пъти...

– Какво искаш да кажеш? – рече строго Гъсеницата. – Обясни се!

– Себе си, боя се, не мога да обясня, госпожо – каза Алиса, – защото, виждате ли, аз не съм аз!

– Не виждам! – рече Гъсеницата.

– Боя се, че не мога да се изразя по-ясно – отговори много учтиво Алиса, – защото аз сама не го разбирам. Да бъдеш в един ден ту голяма, ту малка е доста объркано.

– Не е! – рече Гъсеницата.

– Може би вие не намирате, че е тъй – каза Алиса, – но когато ще трябва да станете какавида, а това, знаете, ще се случи някой ден, и след това да се превърнете в пеперуда, мисля, и на вас ще се вижда някак странно, нали?

– Ни най-малко! – рече Гъсеницата.

– Може би вашите чувства да са различни – каза Алиса. – Аз зная само, че на мене би ми се видяло странно!

– На тебе! – рече Гъсеницата възмутено. – Коя си ти?

Това ги върна пак към началото на техния разговор. Алиса се ядоса на късите забележки на Гъсеницата. Тя се поизправи и каза много важно:

– Мисля, първо вие трябва да ми кажете коя сте.

– Защо? – рече Гъсеницата.

Това бе друг не по-малко мъчен въпрос. И тъй като Алиса не можа да намери причина и не можа да отговори на въпроса, а Гъсеницата изглеждаше доста неразположена, тя тръгна да си върви.

– Върни се! – извика Гъсеницата подире ѝ. – Имам да ти кажа нещо важно.

Това звучеше все пак по-иначе. Алиса се върна.

– Не се ядосвай! – рече Гъсеницата.

– Това ли е всичко? – попита Алиса, като преглътна яда си.

– Не – отговори Гъсеницата.

Тъй като нямаше друго какво да прави и най-сетне Гъсеницата можеше да ѝ каже нещо, което заслужава да се чуе, Алиса реши да почака.

Гъсеницата смукна още няколко пъти, после разтвори нозе, извади наргилето от устата си и рече:

– Тъй, значи ти мислиш, че си изменена?

– Боя се, че да, госпожо – отговори Алиса. – Не мога да си припомням различни неща, както по-рано... и дори десет минути ръстът ми не остава същия.

– Какви неща не можеш да си припомняш? – попита Гъсеницата.

– Опитах се да кажа „Как е лъснал малкият ни лекокрил...“ наизуст, а то излезе съвсем друго! – отговори Алиса натъжено.

– Кажй „Татко Уилям!“ – рече Гъсеницата. Алиса скръсти ръце и започна:

„Татко Уилям, младежът му рече, бяла е, бяла косата ти вече. А пък по цял ден безгрижен на воля, ходиш все още с главата надолу!“ „На младини, му отвърна мъдрецът, имах аз мускули, същи борец бях – мажех ги с масло, чудесно, вълшебно. – Да ти продам ли? – Продавам на дребно.“

„Татко Уилям, младежът му рече, бяла е, бяла косата ти вече, а си играеш, все още с главата, удряш я, сякаш е топка, в стената!?“ „На младини, му отвърна борецът, мислех си кой знай какъв ли мъдрец съм. Празна разбрах, че била ми главата, и за това си я удрям в стената.“

„Татко Уилям, младежът му рече, бяла е, бяла косата ти вече. А пък и костите вземаш за гъби, нищо че няма в устата ти зъби!“ „На младини, му отвърна мъдрецът, беше за мене жена ми молецът... Цял ден, ей богу, се карахме двама, и за това е устата ми яма!“

„Татко Уилям, младежът му рече, бяла е, бяла косата ти вече, А очила не си още ти сложил – туй на какво ли дължи се, о, боже!“ „Казах, каквото ти казах аз вече! – Татко Уилям го ядно пресече. – Само да смееш пак нещо да питаш, тъй да си знаеш, ритник ще опиташ!“

– Грешно – отсече Гъсеницата.

– Да малко... боя се... – каза Алиса плахо. – Някои от думите са се изменили.

– Грешно е от начало до край – рече Гъсеницата настойчиво.

Последва късо мълчание. Гъсеницата заприказва първа.

– Колко голяма искаш да бъдеш?

– О, аз не придиравам толкова! – бързо отвърна Алиса. – Само че никой не иска да се изменя толкова често, знайте...

– Не зная! – рече Гъсеницата.

Алиса нищо не рече. Никой по-рано не бе ѝ противоречил толкова и тя почувствува, че почва да се ядосва.

– Сега доволна ли си? – попита Гъсеницата.

– Бих желала да бъда малко по-голяма, госпожо, ако нямате нищо против – отговори Алиса. – Десет сантиметра не е никак хубав ръст.

– Много си е хубав! – отвърна обидено Гъсеницата, като се изправи. (Тя бе точно десет сантиметра висока.)

– Но аз не съм свикнала на такъв ръст! – замоли се жално Алиса. И си помисли: „Защо животните се обиждат толкова лесно!“

– Ще свикнеш с време – рече Гъсеницата, сложи наргилето в устата си и пак запуши.

Тоя път Алиса търпеливо изчака, докато Гъсеницата благоволи отново да заговори. След минута-две тя извади наргилето от устата си, прозина се веднъж-дваж и се раздвижи. Сетне слезе от гъбата и залази по тревата; като се отдалечаваше, просто каза:

– Едната страна ще те прави да растеш, другата – да намаляваш.

„Едната страна на какво? Другата – на какво?“ – замисли се Алиса.

– На гъбата – рече Гъсеницата, сякаш Алиса бе запитала гласно.

Минута по-късно тя изчезна от погледа ѝ.

Алиса остана да гледа умислено гъбата. Помъчи се да открие кои бяха двете ѝ страни. Но тъй като гъбата беше съвсем кръгла, не беше лека работа. Най-после тя я обгърна, доколкото можеше с двете си ръце, и отчупи с всяка по малко от ръба.

– Ами сега, коя страна е коя? – каза си тя гласно и хапна от парчето в дясната си ръка, за да опита как действува. В миг усети силен удар под брадата. Кракът и брадата ѝ се бяха ударили!

Тя се уплаши силно от тая внезапна промяна, но разбра, че няма време за губене, защото бързо, много бързо намаляваше.

Тъй че веднага отхапа от другото парче. Брадата ѝ се беше притиснала толкова силно до крака, че едвам можеше да отвори уста. Ала най-после я отвори и успя да глътне парче гъба от лявата ръка.

– Ето – най-сетне главата ми е свободна! – радостно извика Алиса.

Но след миг я обзе уплаха: потърси, а не намери раменете си. Можда види само, като погледна надолу, необикновено дълга шия, прилична на стъбло, което се издига от море зелени листа. И тия зелени листа

бяха нейде долу – неизмеримо далече от нея.

„Какво ли е това – зеленото долу? – си каза Алиса. – Къде са изчезнали рамене ми? О, клетки ръце, защо не мога да ви видя?“

Тя ги размахваше, като говореше, но не постигна нищо – само далечните зелени листа леко трепнаха.

Тъй като изглеждаше, че не ще успее да вдигне ръце до главата, Алиса се опита да наведе глава до тях. Зарадва се, като откри, че вратът ѝ се превива лесно на всички страни – сякаш беше змия.

И ето, тъкмо беше извила надолу шия, лъкатушно и мило, и се готвеше да я гмурне сред листата (тя откри, те не бяха нищо друго – а върховете на дърветата, под които беше скитала), когато остър съсък я накара без време да се отдръпне. Голяма Гълъбница беше връхлетяла над лицето ѝ и жестоко я биеше с криле.

– Змия! – крещеше Гълъбницата.

– Не съм змия! – отвърна Алиса гневно. – Остави ме на мира!

– Змия, ти казвам! – повтори Гълъбницата, но с понижен глас и добави току-речи разхълцана: – Опитах всичко, но изглежда не може да им се угоди!

– Ни най-малко не разбирам за какво говориш – каза Алиса.

– Опитах при корените на дърветата, опитах по склоновете, опитах в плетищата – продължи Гълъбницата, без да ѝ обърне внимание, – но тия змии! Не може да им се угоди!

Недоумението на Алиса нарасна, ала тя разбра, че е без полза да заговори, преди Гълъбницата да свърши.

– Като че да снасяш яйца е малко безпокойство – рече Гълъбницата, – ами трябва цял ден и цяла нощ да ги пазя от змии. Не съм мигнала три седмици!

– Съжалявам много, че са те тревожили – каза Алиса, която започна да разбира.

– Тъкмо се настаних на най-високото дърво в гората – продължи Гълъбницата, като издигна гласа си до писък – и си мислех: най-сетне се отървах от тях – ето ги, че се вият от небето надолу! Хууу, змия!

– Но аз не съм змия, ти казвам! – рече Алиса. – Аз съм... аз съм...

– Тогава какво си? – попита Гълъбницата. – Виждам, искаш да измислиш нещо.

– Аз... аз съм малко момиче – каза Алиса доста неуверено, защото си припомни големия брой промени, които бе претърпяла през тия дни.

– Нелепа измислица! – рече Гълъбницата с най-голямо презрение. – Виждала съм досега много малки момичета, но ни едно с такава шия!

Не, не! Ти си змия. Няма защо да го отричаш. Навярно ще кажеш сега, че в живота си не си яла яйце!

– Яла съм, разбира се – рече Алиса, която винаги казваше истината. – Но ти знаеш, малките момичета ядат яйца не по-малко от змиите.

– Не вярвам – отговори Гълъбицата. – Но ако ядат, тогава и те са някакви змии, туй само мога да кажа!

Това бе нещо така ново за Алиса, че минута-две тя не продума. Гълъбицата можа да добави:

– Ти търсиш яйца, зная това много добре. Не е ли все едно за мене дали си малко момиче или змия?

– Не е все едно за мене! – бързо каза Алиса. – Но аз не диря яйца. А пък и да дирех, не бих взела твоите. Не ги обичам сурови.

– Тогаз махни се! – рече Гълъбицата намръщено и се прибра в гнездото си.

Алиса се наведе между дърветата, доколкото можеше. Но вратът ѝ се вплиташе между клоните и тя трябваше да се спира, за да го разплита. След малко си спомни, че още държи в ръце парчетата гъба и почна много внимателно да гризе ту от едното, ту от другото. Тя ставаше ту по-голяма, ту по-малка, докато най-после успя да се спре на обикновения си ръст.

Отпърво Алиса се почувствува някак особено, защото вече бе отвикнала да бъде с обикновения си ръст. Ала скоро свикна и почна, както винаги, да говори сама на себе си:

– Ето, едната част на моя план е осъществена! Как объркват тия промени! Никак не зная какво ще бъде след минутка! Но както и да е, сега съм с обикновения си ръст. Остава само да вляза в оная хубава градина. Какво ли да направя?

Още не изрекла това, тя изведнъж се намери на една полянка, сред която стоеше къщичка, около метър и тридесет висока.

„Който и да живее там – помисли Алиса, – глупаво ще бъде да се покажа в тоя си ръст. Бих ги подлудила от страх!“

И тъй, тя пак почна да гризе от парчето в дясната си ръка и не посмя да се приближи до къщата, докато не стана двадесет и пет сантиметра висока.

ШЕСТА ГЛАВА ПРАСЕ И ПИПЕР

Алиса застана пред къщата, зачудена какво да прави, когато от гората неочаквано изтърча лакей в ливрея (тя го взе за лакей, защото носеше ливрея, иначе, ако се съдеше по лицето му, би го нарекла риба) и силно похлопа с перките си на вратата. Отвори я друг лакей, също в ливрея, с кръгло лице и очи, големи като на жаба. Алиса забеляза, че и двамата имаха напудрена коса, която падаше на дълги къдри. Тя искаше много да узнае какво значи всичко това и се приближи, за да подслуша.

Лакеят-риба измъкна изпод мишницата си грамадно писмо, голямо едва ли не колкото самия него, и го предаде на другия, като каза важно:

– За Херцогинята. Покана от Царицата за игра на крокет.

Лакеят-жаба повтори също важно, само че измени малко реда на думите:

– От Царицата. Покана за Херцогинята за игра на крокет.

После те се поклониха дълбоко и къдрите им се уплетоха едни в други.

Алиса им се смя толкова много, че от страх да не я чуят побягна назад в гората. Когато отново надзърна, лакеят-риба бе изчезнал, а другият седеше на земята близо до вратата и опулено гледаше към небето.

Алиса боязливо се приближи до вратата и похлопа.

– Напразно хлопаш – каза Лакея, – и то по две причини. Първо, защото и аз съм на тая страна на вратата, на която си и ти. Второ, защото вътре вдигат такъв шум, че никой няма да те чуе.

И наистина, отвътре се чуваше необикновен шум – непрестанен лай и кихане и сегиз-тогиз силен трясък от съдове, които се чупят.

– Моля – каза Алиса, – тогава как мога да вляза?

– Щеше да има смисъл да хлопаш – каза Лакея, без дори да я погледне, – ако вратата беше помежду ни. Например, ако ти беше вътре, можеше да похлопаш и аз, знаеш, можех да ти отворя.

Той гледаше през цялото време, докато говореше, нагоре към небето и Алиса намери това за много неучтиво.

„Но може би не може иначе – каза си тя, – очите му са на самото теме. Все пак можеше да ми отговори, когато го питам!“

– Как мога да вляза? – повтори тя силно.

– Ще седя тука – забеляза Лакея – до утре...

В тоя миг вратата на къщата се отвори и една голяма чиния полетя навън – право върху главата на Лакея. Тя леко докосна носа му и се счу-пи на парчетата от едно дърво зад него.

– ...или по-утре може би... – продължи Лакея както преди, сякаш нищо не бе се случило.

– Как мога да вляза? – пак попита Алиса още по-силно.

– Трябва ли изобщо да влезеш? – каза Лакея. – Това, знаеш, е по-важен въпрос.

Нямаше съмнение. Само че на Алиса не се харесваше да ѝ казват такова нещо.

„Ужасно – промърмори си тя – как всички тия животни се препират. Човек може да подлудее!“

На Лакея се стори уместно да повтори своята забележка:

– Ще стоя тук – каза той – непрекъснато, цели дни...

– Но какво ще правя аз? – попита Алиса.

– Каквото обичаш – отговори Лакея и започна да свири с уста.

„О, безсмислено е да му се говори – каза си безнадеждно Алиса, – той е съвсем тъп!“

И тя отвори вратата и влезе.

Вратата водеше право в голяма готварница, която от единия до другия край беше изпълнена с дим. Херцогинята седеше в средата на трирак стол и люлееше бебе. Готвачката беше наведена над огъня и бъркаше в голям казан, който изглежда беше пълен със супа.

„Не ще съмнение, сложили са извънредно много пипер в супата!“ – си каза Алиса, която тъй силно закиха, щом влезе, че едва можа да изрече тия думи.

И наистина, имаше много пипер не само в супата, но и във въздуха. Херцогинята кихаше от време на време. И бебето кихаше и реवेशе неспирно. Само готвачката и един Чепгърски котарак, който седеше до огнището и се усмихваше до уши, не кихаха.

– Моля, бихте ли ми казали – попита Алиса някак боязливо, защото не знаеше дали е учтиво първа да заговори – защо вашият котак се усмихва така?

– Защото е червен, прасе! – отговори Херцогинята.

Тя изрече последната дума с такава ярост, че Алиса подскочи. Но като разбра, че думата беше отправена към бебето, а не към нея, смело продължи:

– Не знаех, че червените котаци се усмихват. Всъщност не знаех, че котки могат да се усмихват.

– Всички могат – каза Херцогинята, – и повечето го правят.

– Не зная нито една да се усмихва – каза много учтиво Алиса, доволна, че е завързала разговор.

– Ти изобщо не знаеш много – каза Херцогинята.

Алиса никак не хареса тая забележка и помисли, че ще бъде по-добре да заговори за нещо друго. Докато се мъчеше да намисли нещо, готвачката махна казана със супа от огъня и начаса започна да хвърля каквото ѝ се мерне върху Херцогинята и бебето. Най-първо – щипците. После – дъжд от панички, чинии, блюда. Херцогинята не забелязваше дори, когато я удряха. А бебето и без това толкова ревеше, че не можеше да се разбере дали ударите му причиняват болки.

– О, моля ви се, внимавайте какво правите! – извика Алиса, която ужасена скачаше насам-натам. – О, отиде нослето му! – изпищя тя, когато едно необикновено голямо блюдо прелетя много наблизо до него и насмалко щеше да го отнесе.

– Ако всеки си гледаше работата – изръмжа Херцогинята дрезгаво, – светът щеше да се върти много по-бърже, отколкото сега!

– Не би било никакво предимство – каза Алиса, силно зарадвана, че ѝ се удава случай да блесне със знанията си. – Помислете само какво би станало от деня и нощта! Защото, знаете, земята се върти двайсет и четири часа около своята ос, а...

– Оса ли? – отсече Херцогинята. – Изгони я!

Алиса погледна доста безпокойно готвачката, за да види дали е схванала намека на Херцогинята. Но готвачката усърдно бъркаше супата и изглежда не слушаше. И тя се осмели да продължи:

– Двайсет и четири часа, струва ми се... Или... не бяха ли дванайсет? Аз...

– О, стига си ми дрънкала! – каза Херцогинята. – Никога не съм могла да понасям цифри!

Тя каза това и отново започна да люлее детето си; пееше му някаква песен и силно го блъскаше в края на всеки ред: „Хокай своя палав пеленак, удари го, щом закиха пак! Киха пак – проклетият хлапак, – за да те ядосва само пак!“

(Готвачката и бебето пригласят:) А-а-а-а-у! А-а-а-а-у! А-а-а-а-у!

Като пееше втората част на песента, Херцогинята продължи да люлее силно бебето нагоре и надолу. Горкото! То ревеше тъй гръмогласно, че Алиса едва можа да долови думите на песента: „Хокам своя палав пеленак и го бия, щом закиха пак! Да се учи – лошият хлапак – да не киха, да не дразни пак!“

(Готвачката и бебето пригласят:) А-а-а-а-у! А-а-а-а-у! А-а-а-а-у!

– На, можеш да го полюлееш, ако искаш! – каза Херцогинята на Алиса, като ѝ подхвърли бебето. – Трябва да се приготвя за играта с Царицата – и тя бърже напусна стаята.

Готвачката захвърли един тиган подире ѝ, но той не я досегна.

Алиса улови детето не без усилие; то беше чудновато същество, което махаше ръце и крака на всички посоки.

„Също като морска звезда“ – си помисли Алиса.

Горкото – пухтеше като локомотив в ръцете ѝ. После почна да се превива на две и да се изправя, тъй че отначало тя едва можа да го задържи.

Но щом разбра как трябва да се люлее (а начинът беше: да го свиеш някак на кълбо и сетне да държиш здраво дясното му ухо и лявото краче, за да не може да се изправи), тя го изнесе навън на чист въздух.

„Ако не взема със себе си това дете – помисли си Алиса, – навярно ще го убият. Не е ли престъпление да го оставя тук?“

Тя изрече последните думи гласно. Малкото изгруктя в отговор (то беше спряло вече да киха).

– Да не груктиш! – каза Алиса. – Не е никак хубаво да се изказваш така!

Бебето пак изгруктя. Алиса загрижено го загледа, за да разбере какво му е. Не можеше и дума да става: носят му бе много вирнат, по-скоро приличаше на зурла, отколкото на нос, а очите му бяха извънредно малки. Изобщо то никак не ѝ се хареса.

„Но може само да е плакало“ – помисли си Алиса и погледна очите на бебето, за да види дали са насълзени. Не, не бяха.

– Ако мислиш да ставаш прасе, милото ми – каза Алиса сериозно, – да знаеш, че няма вече да те гледам. Затова внимавай!

Горкото мъниче изхълца (или изгруктя, не можеше да се определи) и Алиса продължи да го носи, без да каже дума.

Тъкмо бе започнала да си мисли: „Ами сега, какво ще го правя у дома?“ – и то наново изгруктя тъй силно, че тя разтревожено се загледа още веднъж в лицето му.

Тоя път не можеше да има съмнение: то не бе нищо друго – просто прасе. Алиса разбра, че е напълно безсмислено да го носи по-нататък.

Постави малкото на земята и много се зарадва, като видя, че то заприпка пъргаво навътре в гората.

„Ако пораснеше – каза тя на себе си, – щеше да стане страшно грозно дете. Но за прасе навярно е доста хубаво.“

И Алиса си спомни за някои познати деца, които можеха да станат чудесни прасета. „Само да знаех как става това!“ И тя се сепна, като видя изведнъж Червения котак, седнал на клона на едно дърво, което се намираще на няколко крачки от нея. Котака се усмихна, като видя Алиса.

„Изглежда добродушен“ – помисли си тя. Все пак той имаше много дълги нокти и остри зъби. Алиса разбра, че трябва да се отнася с уважение към него.

– Червен Котако – започна Алиса доста боязливо, защото не знаеше дали това име му се харесва; но котакът се усмихна още повече.

„Значи доволен е, поне засега“ – помисли Алиса и продължи:

– Би ли ми казал кой път да хвана оттук?

– Зависи накъде отиваш – отвърна Котака.

– Все едно накъде... – каза Алиса.

– Тогаз е все едно кой път ще вземеш – рече Котака.

– ...само да стигна някъде. – добави Алиса, за да поясни.

– О, сигурно ще стигнеш – рече Котака, – но трябва да вървиш доста дълго...

Алиса разбра, че това не може да се отрече, и се опита да зададе друг въпрос:

– Какви хора живеят по тия места?

– В тая посока – рече Котака, като описа кръг с десния си крак – живее един Шапкар. А в тая посока – като замахна с другия – един Мартенски Заек. Иди при когото щеш. И двамата са побъркани.

– Но аз не искам да ида при побъркани – забеляза Алиса.

– А! Не може иначе – рече Котака. – Ние всички сме побъркани. Аз съм побъркан. Ти си побъркана.

– Отде знаеш, че съм побъркана! – каза Алиса.

– Сигурен съм – рече Котака, – иначе нямаше да дойдеш тука.

Алиса съвсем не мислеше, че това е истинско доказателство, но продължи:

– А отде знаеш, че ти си побъркан?

– Първо на първо – рече Котака – кучетата не са побъркани, нали? Приемаш ли това за вярно?

– Приемам, че е тъй – отговори Алиса.

– И тъй – продължи Котака, – виждаш, кучетата лаят, когато са ядосани, и махат опашка, когато се радват. А аз лая, когато се радвам, и махам опашка, когато съм ядосан. Значи съм побъркан.

– Ти не лаеш, а предеш – каза Алиса.

- Все едно – рече Котака. – Ще играеш ли днес с Царицата?
- Много ми се иска – отвърна Алиса, – но не съм поканена.
- Ще се видим там – рече Котака и изчезна.

Алиса никак не се учуди на всичко това. Тя беше вече свикнала на чудновати неща. И както си стоеше, загледана в мястото, където преди бе застанал Котака, внезапно той пак се яви.

– Ами... какво стана с бебето? – попита Котака. – За малко щях да забравя да те питам?

– Превърна се на прасе – тихо отвърна Алиса, сякаш нямаше нищо чудно, че той беше се върнал внезапно.

– Това и очаквах – рече Котака и пак изчезна.

Алиса изчака, надяваше се да го види пак, но той не се яви вече и след минутка-две тя се запъти натам, където ѝ се каза, че живее Мартенския Заек.

„Виждала съм шапкари – каза си тя. – А пък при Мартенския Заек непременно ще бъде по-забавно. И тъй като сега е месец май, навярно няма да е тъй луд, както през месец март.“

Тя каза това и погледна нагоре. И видя – Котака беше пак пред нея, седнал на клона на друго дърво.

– Какво каза: прасе ли? – запита Котака.

– Прасе – отговори Алиса. – А не може ли да не се явяваш и изчезваш тъй бърже? Зашеметяваш ме!

– Добре – рече Котака.

И тоя път той изчезна доста бавно; започна с крайчеца на опашката си и свърши с усмивката, която остана да се вижда още малко, след като цялото му тяло беше изчезнало.

„Наистина, често съм виждала котка без усмивка – помисли Алиса, – но сега видях усмивка без котка! Най-чудното нещо, което съм виждала в живота си!“

Тя повървя и съгледа къщата на Мартенския Заек. Помисли, че е неговата, защото комините изглеждаха като уши, а покривът беше от козина. Толкова голяма бе къщата, че Алиса реши да си гризне още малко от гъбата в лявата ръка, преди да се приближи.

Щом стигна шестдесет сантиметра височина, тя закрачи напред, ала някак плахо, като си каза:

„Ами ако се разбеснее! По-добре да бях отишла при Шапкаря!“

СЕДМА ГЛАВА ЕДНА НЕОБИКНОВЕНА ЗАКУСКА

Под едно дърво пред къщата бе наредена маса, на която Мартенския Заек и Шапкаря пиеха чай. Между тях имаше една Катерица, заспа-ла дълбоко; върху нея, сякаш бе възглавница, и двамата бяха облегли лакти и приказваха.

„Много неудобно за Катерицата – помисли си Алиса. – Но сигурно не чувства нищо, щом е заспала.“

Масата беше голяма, но и тримата бяха притиснати на единия ѝ край.

– Няма място! Няма място! – извикаха те, като видяха, че Алиса иде.

– Има много място! – каза Алиса възмутена. И тя седна в едно голямо кресло на другия край на масата.

– Ще пиете ли малко вино? – покани я Мартенския Заек.

Алиса огледа масата, ала на нея имаше само чай.

– Не виждам никакво вино – забеляза тя.

– Няма вино – рече Мартенския Заек.

– Тогаз не беше толкова учтиво от ваша страна да ми предложите да пия – каза Алиса ядосана.

– Не беше толкова учтиво от ваша страна да седнете, без да сте поканена – рече Мартенския Заек.

– Не знаех, че масата е ваша – каза Алиса. – Наредена е за повече от трима.

– Косата ви трябва да се подстриже – каза Шапкаря. Той се бе загледал в Алиса с голямо любопитство и това бяха първите му думи.

– Трябва да се научите да не правите забележки на хората – отсече строго Алиса. – Вие сте невъзпитан.

Шапкаря отвори широко очи, като чу това, ала каза само:

– Защо гарванът прилича на писалищна маса?

„Ето, сега ще се позабавляваме! – помисли Алиса. – Радвам се, че почнаха да задават гатанки.“

– Мисля, че мога да отгатна – добави тя гласно.

– Значи мислите, че можете да кажете отговора? – рече Мартенския Заек.

– Точно тъй – отвърна Алиса.

– Тогаз кажете туй, което мислите – продължи Мартенския Заек.

– Това и правя – бърже отвърна Алиса. – Поне... поне мисля туй, което казвам... то е все едно, нали...

– Ни най-малко не е все едно! – каза Шапкаря. – Та вие значи искате да кажете, че „Аз виждам туй, което ям“ е все едно като „Аз ям туй, което виждам“!

– Значи искате да кажете – добави Мартенския Заек, – че „Аз харесвам туй, което получавам“ е все едно като „Аз получавам туй, което харесвам“!

– Значи искате да кажете – добави Катерицата, която изглежда говореше в съня си, – че „Аз дишам, когато спя“ е все едно като „Аз спя, когато дишам“!

– Все едно е при тебе – каза Шапкаря.

Тук разговорът се прекъсна и те замълчаха, докато Алиса се мъчеше да си припомни всичко, което знаеше за гарваните и за писалищните маси; което всъщност не бе много нещо.

Шапкаря пръв наруши мълчанието.

– Кой сме днес? – запита той, като се обърна към Алиса.

Беше извадил часовник от джоба си, гледаше го обезпокоено, поклащаше го от време на време и го слагаше до ухото си.

Алиса помисли и сетне каза:

– Четвърти.

– Два дни назад! – въздъхна Шапкаря. – Казах ти, че масло не помага! – добави той, като погледна яростно Мартенския Заек.

– Беше най-хубавото масло – отвърна Мартенския Заек тихо.

– Да, но и трохи навярно са паднали вътре – изръмжа Шапкаря. – Не трябваше да го слагаш с ножа за хляб!

Мартенския Заек взе часовника и мрачно го погледна. Сетне го натопи в своята чаша чай и пак го погледна. Ала нищо по-добро не му хрумна и той повтори:

– Беше най-хубавото масло, знаеш много добре!

Алиса гледаше с голямо любопитство, надвесена над рамото му.

– Какъв смешен часовник! – каза тя. – Показва дните и месеца, а не колко е часът!

– Защо пък да показва колко е часът! – промърмори Шапкаря. – Вашият часовник показва ли коя година сме?

– Разбира се, че не – отговори с готовност Алиса. – Но то е, защото стои толкоз дълго време на същата година!

– Такъв е случаят и с моя – каза Шапкаря.

Алиса страшно се обърка. Забележката на Шапкаря изглеждаше съвсем безсмислена, а все пак беше казана на разбран език.

– Не разбирам – каза тя колкото се може по-учтиво.

– Катерицата пак заспа – каза Шапкаря и изля малко горещ чай на носа ѝ.

Катерицата нетърпеливо поклати глава и без да отвори очи, рече:

– Разбира се, разбира се! Точно това исках и аз да кажа.

– Отгатнахте ли вече гатанката? – запита Шапкаря, като се обърна към Алиса.

– Не, отказвам се – отговори Алиса. – Какъв е отговорът?

– Нямам ни най-малка представа – каза Шапкаря.

– И аз нямам – рече Мартенския Заек. Алиса въздъхна уморена.

– Мисля, че бихте могли да употребите времето си за нещо по-полезно – каза тя, – отколкото да го хабите, като задавате гатанки, които нямат отговори.

– Ако познавахте времето тъй добре, както аз го познавам – каза Шапкаря, – нямаше да кажете, че го хабим. Времето е личност. Не може да се хаби една личност.

– Не разбирам какво искате да кажете – учуди се Алиса.

– Разбира се, че не! – възнегодува Шапкаря, като отхвърли глава назад. – Дори бих се осмелил да кажа, че никога не сте говорили с времето!

– Може би не – предпазливо отвърна Алиса. – Но зная, че трябва да спазвам времето, като удрям с крак, когато се уча да пея.

– А, ето защо – каза Шапкаря. – То не обича да го бият. А ако се отнасяш добре с него, ще направи с часовника, каквото поискаш. Например, да кажем, че е осем часът сутринта, тъкмо време за училище. Само трябва да пошепнеш на времето и за миг показалецът на часовника ще се завърти! Един и половина, време за обяд!

– Де да беше! – си рече шепнешком Мартенския Заек.

– Славно щеше да бъде, разбира се – каза Алиса замислена. – Но тогаз... знаете, не бих била гладна...

– Не веднага може би – каза Шапкаря. – Но вие можете да задържите показалеца на един и половина, докогато искате.

– Вие тъй ли правите? – запита Алиса.

Шапкаря тъжно поклати глава.

– Уви, не! – отговори той. – Ние се скарахме миналата година през месец март – тъкмо преди той да полудее, знаете (като посочи с лъжица Мартенския Заек)... беше на големия концерт, уреден от Царицата

Сърце. И аз трябваше да изпея: „Бръм, бръм, пчелице златна, дириш цветя ли...“ Знаете ли песента?

– Слушала съм нещо такова – отговори Алиса.

– Продължава, знаете – добави Шапкаря, – ей тъй: „Бръм, бръм, пчелице златна, в чайника падна...“

Тук Катерицата се размърда и почна да пее в съня си: „Бръм, бръм, бръм, бръм...“

Трябваше да я ошипят, за да спре.

– Едвам бях свършил първия куплет, когато Царицата скочи и извика: „Той ни убива времето! Отсечете му главата!“

– Това е дивашко! – възкликна Алиса.

– И оттогаз – тъжно продължи Шапкаря – то отказва да направи туй, за което го моля! Сега е винаги шест часът!

Бляскава мисъл озари Алиса.

– Затова ли има толкоз много прибори за чай на масата? – попита тя.

– Да, затова – отговори Шапкаря с въздишка. – Винаги е време за чай и ние няма кога да измием приборите.

– Значи непрестанно се местите наоколо? – запита Алиса.

– Точно тъй – отговори Шапкаря, – щом се изцапат приборите, и ние се преместваме.

– Но какво се случва, като стигнете пак до началото? – осмели се да попита Алиса.

– Не може ли да говорим за нещо друго – ги прекъсна Мартенския Заек, като се прозина. – Дотегна ми това. Предлагам младата госпожица да ни разкаже някоя приказка.

– Боя се, че не зная нито една – каза Алиса, доста уплашена от това предложение.

– Тогава Катерицата ще ни разправи! – извикаха и двамата – Събуди се, Катеричке!

И те едновременно я ошипаха от двете страни. Катерицата бавно отвори очи.

– Аз не спях – рече тя със слаб и дрезгав глас. – Чух, другари, всяка дума, която казахте!

– Разкажи ни приказка! – рече Мартенския Заек.

– Да, моля ви се! – каза Алиса.

– Започвай, по-бърже – я подкани Шапкаря, – иначе пак ще заспиш!

– Имало едно време три сестри – започна бързо Катерицата. – Казвали се Мими, Нини и Лили и живеели на дъното на един кладенец...

– С какво се хранели? – запитва Алиса, която винаги се грижеше за яденето и пиенето.

– Хранели се със сироп – отговори Катерицата, като помисли малко.

– Не е възможно, много добре знаете – забеляза Алиса учтиво. – Биха се разболели.

– Те били болни – рече Катерицата, – много болни!

Алиса се помъчи да си представи този необикновен начин на живеене, но не можа да го проумее и зададе нов въпрос:

– Но защо живеели на дъното на кладенеца?

– Налейте си още малко чай – рече много сериозно Мартенския Заек на Алиса.

– Аз изобщо не съм пила – отвърна докачено Алиса. – Как мога да си наляя още?

– Искате да кажете, че не можете да си налееете по-малко от нищо – каза Шапкаря. – То е лесно да си налееете, щом не сте си налили досега.

– Никой не ви пита за вашето мнение – отсеке Алиса.

– Кой прави сега забележки на другите? – запитва тържествуващ Шапкаря.

Алиса не знаеше какво да отговори, но си наля малко чай и си взе хляб с масло. Сетне се обърна към Катерицата и повторно запитва:

– Защо живеели на дъното на кладенеца?

Катерицата пак помисли и рече:

– Защото от него извирал сироп.

– Няма такъв кладенец! – започна Алиса много ядосана, но Мартенския Заек и Шапкаря я прекъснаха: „Шт! Шт!“

А Катерицата забеляза намръщено:

– Щом не можете да се държите прилично, сама довършете приказката!

– Не, моля ви се, продължете! – замоли се Алиса. – Няма да ви прекъсвам. Може да има един такъв кладенец.

– Един ли! – възмути се Катерицата.

Но тя се съгласи да продължи приказката.

– И тъй, тия три малки сестри... се учили да чертаят, знаете...

– Какво черпели? – запитва Алиса, недочула добре и забравила обещанието си.

– Сироп – рече Катерицата разсеяно.

– Искам чиста чаша – прекъсна ги Шапкаря. – Да се преместим по-нататък.

Той се премести, като казваше това, и Катерицата го последва. Мартенския Заек зае мястото на Катерицата, а Алиса с леко нежелание – мястото на Мартенския Заек. Само Шапкаря спечели, като се премести. На Алиса се падна място по-лошо и от предишното, тъй като Мартенския Заек току-що бе разлял чашата с мляко в чинията си.

Алиса не искаше да обиди Катерицата още веднъж и затова почна много предпазливо.

– Но аз не разбирам. Откъде черпели сироба?

– Нали може да се черпи вода от кладенец за вода? – каза Шапкаря.
– Защо тогава да не се черпи сироп от кладенец за сироп, а, глупачко?

– Но те били вътре, в кладенеца – каза Алиса на Катерицата, без да обръща внимание на Шапкаря.

– Разбира се, били – потвърди Катерицата.

– Ами как можели да дишат? – запита Алиса.

– Не можели да пишат – отвърна Катерицата. Този отговор така обърка Алиса, че тя остави Катерицата да говори доста дълго, без да я прекъсва.

– Те се учили да рисуват – продължи Катерицата, като се прозяваше и търкаше очи, примряла за сън – и рисували разни неща... всичко, което започва с буквата М...

– Защо с М? – попита Алиса.

– Защо не? – рече Мартенския Заек.

Алиса млъкна. По това време Катерицата бе вече затворила очи и заспиваше. Но Шапкаря я ощипа; тя пак се събуди, извика слабо и продължи:

– ...всичко, което започва с буквата М, като например: мишемор, месечина, мисъл и множество, знаете... казва се и малцинство... А вие виждали ли сте някога картина на множество?

– Наистина, сега вие ме питате... – каза объркано Алиса – не мисля, че...

– Тогаз не говорете – отсече Шапкаря.

Алиса не можа да понесе тази обида. Тя стана и отвратена напусна масата.

Катерицата начаса заспа, а и другите не й обърнаха ни най-малко внимание, макар Алиса да се обърна един-два пъти с надежда, че ще я повикат назад.

Алиса се обърна за последен път и видя как те се опитваха да пхнат Катерицата в чайника.

„Каквото ще да става, не отивам там още веднъж! – си каза Алиса,

като навлезе в гората. – Никога не съм виждала такава закуска!“

Тъкмо изрече това и забеляза, че в едно от дърветата има врата.

„Чудно нещо! – каза си тя. – Но днес всичко е чудно. Мисля, най-добре ще бъде веднага да вляза.“

И Алиса влезе.

Тя пак се намери в дългата зала, и то близо до стъклената масичка

„Тоя път ще внимавам“ – си каза Алиса, взе малкия златен ключ и отключи вратата, която води към градината.

Сетне почна да гризе от гъбата (скрила си беше малко в джоба), докато стана около тридесет и пет сантиметра висока. После мина през тесния проход. И сетне – намери се най-подир в хубавата градина, сред ярките цветя и хладните водоскоци.

ОСМА ГЛАВА ЦАРИЦАТА И НЕЙНОТО ИГРИЩЕ

Високо розово стъбло се издигаше до входа на градината. Розите, които растяха по него, бяха бели, ала наоколо стояха трима градинари, които усърдно ги мажеха с червено.

Алиса намери това за много чудно и се приближи, за да ги погледа. Тя чу как един от тях каза:

– Внимавай, Пет! Не ме пръскай така!

– Не съм крив – каза Пет намръщено. – Седем ме бутна!

Седем погледна и каза:

– Много хубаво правиш, Пет! Набеждаваш винаги другите!

– Ти по-добре да мълчиш! – отвърна Пет. – Не чух ли вчера Царицата – казваше, че заслужаваш да бъдеш обезглавен!

– Защо? – попита оня, който пръв се беше обадил.

– Не е твоя работа, Две! – каза Седем.

– Негова работа е! – каза Пет. – И аз ще му кажа защо: защото беше занесъл на готвачката луковици от лалета вместо лук.

Седем запокити четката си и тъкмо почна да се защищава:

– Всичко друго на света бих приел, но не и... – съгледа Алиса, която стоеше и ги наблюдаваше.

Той се спря. Другите също се огледаха. И всички се поклониха дълбоко.

– Можете ли да ми кажете – попита Алиса свенливо – защо боядисвате тия рози?

Пет и Седем не казаха нищо, а погледнаха Две. Две започна с нисък глас:

– Ами... всъщност виждате ли... госпожице, туй трябваше да бъде стъбло с червени рози, а погрешно сме посадили бяло розово стъбло. Царицата, ако узнае за това, ще заповяда да ни обезглавят. Тъй че, виждате, госпожице, гледаме с всички сили, преди да дойде, да...

Но тука Пет, който безпокойно гледаше навътре в градината, извика:

– Царицата! Царицата!

И тримата градинари мигом се хвърлиха по очи на земята.

Чу се шум от много стъпки. Алиса се обърна, любопитна да види Царицата.

Първом идеха десет войника, носеха чукове; всички бяха като тримата градинари: продълговати и плоски, ръцете и нозете им – на ъглите. После десет придворни; те бяха украсени от горе до долу с безценни камъни и вървяха двама по двама, както войниците. След тях идеха царските деца; и те бяха десет на брой и ръка в ръка, радостно подскачаха на двойки; цели украсени със сърца. Тях пък ги следваха гостите, мнозинството бяха царе и царици, и между тях Алиса позна Белия Заек. Той говореше бързо и неспокойно, усмихваше се на всичко, което му се кажеше, и мина без да я забележи. Подир него вървеше Момчето Сърце, което носеше царската корона на пурпурно възглавие от кадифе. И най-сетне, на края на това великолепно шествие, вървяха Царят и Царицата на сърцата.

Алиса се двоумеше дали не трябва да легне по очи на земята както тримата градинари. Но тя не бе чувала никога, че трябва да се прави така, когато минава шествие.

„За какво ли пък тогава е това шествие – си помисли тя, – ако хората трябва да лягат по земята, тъй че да не могат да го видят?“

И тъй, Алиса остана да чака на мястото си. Когато шествието стигна пред нея, всички се спряха и я изгледаха, а Царицата строго попита:

– Коя е тая?

Тя зададе тоя въпрос на Момчето Сърце, което в отговор само се поклони и усмихна.

– Глупак! – каза Царицата, като отметна глава нетърпеливо и се обърна към Алиса:

– Как се казваш, мое дете?

– Името ми е Алиса, ако благоволите, ваше величество – отговори Алиса много учтиво и добави само на себе си: „Че те всички приличат на карти за игра – и нищо друго! Защо да се боя от тях?“

– А кои са тия? – попита Царицата и посочи тримата градинари, които бяха налягали около розовото стъбло. Тя зададе тоя въпрос, както виждате, защото гърбовете им бяха като на всички други, тъй че не можеше да познае дали са градинари, войници или придворни, или пък нейни деца.

– Откъде да зная? – каза Алиса, учудена от смелостта си. – Не ми е работа.

Царицата почервения от яд, изгледа я за миг и като див звяр изкрещя:

– Отсечете ѝ главата! Отсечете...

– Глупости! – прекъсна я Алиса силно и решително.

Царицата млъкна.

Царят сложи ръка на рамото ѝ и рече кротко:

– Помислете, скъпа, тя е дете!

Царицата сърдито се отдръпна и каза на Момчето Сърце.

– Обърни ги!

Момчето стори това много предпазливо, с крака си.

– Станете! – извика Царицата пискливо.

И тримата градинари завчас скочиха на крака и почнаха да се кланят на Царя и на Царицата, на царските деца и на другите.

– Оставете това! – изписка Царицата. – Зашеметявате ме!

И като се извърна към розовото стъбло, продължи:

– Какво правехте тука?

– Ако благоволите, ваше величество... – каза Две много боязливо, като клекна на едно коляно – опитвахме се да...

– Виждам! – прекъсна го Царицата, която бе успяла вече да разгледа розите. – Отсечете им главите!

И шествието продължи нататък. Тримата войници останаха назад, за да обезглавят нещастните градинари, които се затичаха за помощ към Алиса.

– Нищо няма да ви направят! – каза Алиса и ги скри в една голяма саксия, която бе до нея. Тримата войници подириха насам-натам и спокойно се присъединиха към другите.

– Отсякохте ли им главите? – извика Царицата.

– Отсякохме ги, както благоволихте, ваше величество! – извикаха войниците дружно.

– Добре! – извика Царицата. – Знаеш ли да играеш на крокет?

Войниците млъчаха и гледаха Алиса, тъй като явно въпросът бе отправен към нея.

– Да! – извика Алиса.

– Ела тогаз! – изрева Царицата.

Алиса се присъедини към шествието, изпълнена с любопитство към всичко, което щеше да се случи с нея.

– А... хм... много хубаво е времето днес! – каза един боязлив глас до нея.

Тя вървеше до Белия Заек, който я гледаше страхливо.

– Много хубаво време – каза Алиса. – Къде е Херцогинята?

– Шт! Шт! – пошушна бърже Заека. Той безпокойно се озърна над рамото си, надигна се, доближи се до ухото и ѝ прошепна:

– Тя е осъдена на смърт.

– За какво? – попита Алиса.

– „За съжаление!“ ли каза? – попита Заека.

– О, не – отговори Алиса. – Мисля, че никак не е за съжаление. Казах: „За какво?“

– Тя издърпа ушите на Царицата... – започна Заека.

Алиса прихна да се смее.

– О, шт! – пошепна Заека уплашено. – Може да те чуе! Знаеш, Херцогинята закъсна много и Царицата каза...

– Всички по местата си! – извика Царицата с глас, приличен на рев.

Всички се разтичаха насам-натам, като се препъваха едни други. Но след малко се настанаха по местата си и играта почна.

На Алиса се стори, че никога по-рано не е виждала такова необикновено игрище за крокет. Цялото бе само трапчинки и издатини. Всяка топка бе жив таралеж, всеки чук – живо фламинго. За обръчи служеха войниците, които трябваше да се превиват на две и да стоят на ръце и на крака.

Отначало на Алиса се видя много мъчно да се справи с фламингото. Тя успя да вземе тялото му доста удобно под мишницата си, но току-речи, винаги, когато искаше да изправи шията му и да удари с главата му таралежа, то извиваше глава и я поглеждаше с такъв озадачен поглед, че тя прихваше да се смее. А когато бутваше главата му надолу и поискваше да почне отново, таралежът с нечувана дързост се разпушаше и се отдалечаваше. Освен това обикновено се намираще някоя трапчинка или издатина между нея и мястото, дето искаше да запрати топката, и тъй като превитите войници непрестанно се местеха из игрището, Алиса скоро заключи, че играта наистина е мъчна.

Всички играеха едновременно, без да чакат ред; през цялото време се караха и биеха за топките. Не след дълго Царицата се разяри. Тя обикаляше, удряше с крак и викаше, току-речи, всяка минута: „Отсечете му главата!“ или „Отсечете ѝ главата!“

Алиса започна да се безпокои. Тя не беше се скарала още с Царицата, но знаеше, че всеки миг това може да се случи.

„А тогаз – помисли тя, – какво ще стане с мене? Страшно много обичат да обезглавяват хората тук. Чудя се, че има още живи.“

Тя си мислеше как да избяга, без да я видят, когато забележа една странна поява във въздуха. Първо се замисли, но след като се взря добре, можа да различи една усмивка и си рече:

„Червения Котак. Сега ще има поне с кого да си приказвам.“

Алиса почака, докато се явят очите, и тогаз кимна:

„Няма смисъл да му говоря – си помисли тя, – докато не се появят ушите му или поне едно от тях.“

След миг пялата глава се появи и тогава Алиса пусна фламингото на земята и почна да разправя за хода на играта, много радостна, че има кой да я слуша. Котакът изглежда мислеше, че е достатъчно само да покаже главата си. Другата част от тялото му не се появи.

– Не играят правилно – започна да се оплаква Алиса. – И толкова се карат, че не може да се чуе какво казват... изглежда нямат никакви правила. Или ако имат, не ги спазват. И не можеш си представи колко е обърквашо, когато всички неща на игрището са живи! Например обръчът, през който трябва да мине топката ми, отива чак на другия край на игрището! Трябваше сега да ударя таралежа на Царицата, но той избяга, като видя, че моят иде!

– Харесва ли ти се Царицата? – попита тихо Котака.

– Никак – каза Алиса, – тя е тъй... – Тъкмо тогава тя забеляза, че Царицата е близо зад нея и слуша, тъй че продължи: – ...ловка, че е невъзможно друг да спечели играта.

Царицата се усмихна и отмина.

– С кого говориш? – попита Царя, като се приближи към Алиса, загледан е голямо любопитство в главата на Котака.

– С един мой приятел, с един Червен Котак – отговори Алиса. – Благоволете, ваше величество, да ви го представя.

– Никак не ми се харесва – каза Царя, – но ако иска, може да ми целуне ръка.

– По-добре не – забеляза Котака.

– Не ставай толкова лош – каза Царя. – Не ме гледай така!

Той застана зад Алиса, като каза това.

– Котките могат да гледат царе – каза Алиса. – Чела съм го някъде – не мога да си спомня в коя книга.

– Не е важно, трябва да се махне – каза Царя много настойчиво и повика Царицата, която минаваше наблизко. – Мила, заповядайте да махнат този котак.

Царицата знаеше само един начин, за да премахва мъчнотиите, големи и малки.

– Отсечете му главата! – извика тя, без дори да го погледне.

– Аз сам ще доведа палача – каза Царя услужливо и бърже се отдалечи.

Алиса искаше да иде и види как върви играта, когато чу гласа на Царицата да пищи гневно. Тя беше чула как наказва трима играчи със

смърт, само защото сбъркали реда си, и се боеше и за себе си, тъй като в безредицата мъчно можеше да различи кога ѝ е редът. И тръгна да дири своя таралеж.

Таралежът се бе впуснал в борба с друг таралеж и Алиса намери за удобно да удари единия с другия. Единствена пречка беше нейното фламинго; избягало бе на другия край на градината, дето Алиса можа да го види, докато то се мъчеше несръчно да кацне на някое дърво.

Додето улови фламингото и го донесе, борбата беше свършила, и двата таралежа бяха изчезнали.

„Не е много важно – помисли Алиса, – тъй като сега всички обръчи са махнати оттук.“

Тя мушна фламингото под мишницата си, за да не би да избяга пак, и се върна да поговори с приятеля си.

Като стигна до Червения Котак, Алиса се учуди на голямата тълпа, която се беше събрала около него. Палача, Царя, и Царицата се бяха впуснали в някаква разпрavia и говореха едновременно; всички други мълчаха и изглеждаха много смутени. Щом се появи Алиса, и тримата я замолиха да разреши въпроса; повториха ѝ всеки своите основания. Но тъй като говореха едновременно, тя не можа да разбере какво точно искат да кажат.

Палача казваше, че не може да се отсече глава, щом няма тяло, от което да се отсече; че никога по-рано не му е била възлагана такава задача и че той няма на стари години да почне да се учи.

Царя казваше, че всяко нещо, което има глава, може да се обезглави, и че не бива да се говорят такива безсмислици.

Царицата казваше, че ако нищо не се направи още тая секунда, ще заповяда да обезглавят всички наоколо. (Тая последна бележка бе накарала събраните да се загрижат и замислят.)

На Алиса и хрумна да каже само това:

– Той принадлежи на Херцогинята. По-добре питайте нея.

– Тя е в затвора – каза Царицата на Палача. – Доведи я тука!

Палача полетя като стрела.

Главата на Котака започна да изчезва, щом Палача си отиде, и докато се върне с Херцогинята, съвсем се изгуби.

Царя и Палача се втурнаха лудо да я дирят на всички посоки, а останалите почнаха пак да играят.

ДЕВЕТА ГЛАВА ИСТОРИЯТА НА ЛИГАВАТА КОСТЕНУРКА

– Не можеш си представи колко се радвам, че те виждам, мила, скъпа приятелко! – каза Херцогинята и улови нежно Алиса под ръка.

И те тръгнаха заедно.

Алиса се радваше, че Херцогинята е в такова добро настроение и си помисли: може би само пиперът е бил виновен за нейната грубост при тяхната среща в кухнята.

„Когато аз стана Херцогиня – си каза Алиса (с глас, от който се разбра, че тя се съмнява дали ще се случи това някой ден), – в кухнята ми няма да има пипер. Супа може да се готви и без пипер... А изглежда винаги той прави хората избухливи – продължи тя много доволна, че е открила ново правило. – Оцетът ги прави кисели, лайкучката – горчиви, а... а захарта прави децата благи! Да знаеха само това хората, нямаше толкова да я пестят...“

В тая минута тя вече бе забравила съвсем Херцогинята и се поизплаши, когато чу гласа и близо до ухото си.

– Мислиш за нещо друго, мила, ѝ забравяш да приказваш с мене. Не мога да ти кажа още сега каква е поуката от това, но след малко ще си я припомня.

– Може би няма поука – позволи си да забележи Алиса.

– Ей, че си дете! – каза Херцогинята. – Всичко си има поука, стига да знаеш да я намериш.

И тя се притисна по-близо до нея, като каза това.

На Алиса не се хареса, че тя се притиска тъй близо до нея; първо, защото Херцогинята беше много грозна; и второ, защото бе тъкмо толкова висока, колкото да облегне брадичката си на Алисиното рамо. А брадичката ѝ беше много остра. Но Алиса не искаше да бъде неучтива и се опита да понесе тая неприятност.

– Играта върви много по-добре сега – каза Алиса, само за да поддържа разговор.

– Вярно – каза Херцогинята. – И поуката от това е: „О! Любовта върти света“.

– Някой ми бе казал – прошепна Алиса, – че се върти, защото всеки си гледа работата...

– А, да! То е все същото – каза Херцогинята, като заби острата си

брадичка в рамото на Алиса; после продължи: – И поуката от това е: „Грижа полагай за смисъла – не как си думите писала“.

„Колко много обича да дири поука във всичко!“ – си помисли Алиса.

– Ти се чудиш, нали, защо не съм те прегърнала? – попита Херцогинята след малко. – Причината е, че се съмнявам в благодушието на твоето фламинго. Да направя ли опит?

– Може да ви ухапе! – предупреди я Алиса.

– Имаш право – каза Херцогинята, – фламингото щипе като горчица. И поуката от това е: „Птици с една перушина – сбират се в съща дружина“.

– Само че горчицата не е птица – забеляза Алиса.

– Имаш право, както винаги – отвърна Херцогинята. – И колко ясно само знаеш да се изразяваш!

– Минерал е, мисля... – рече Алиса.

– Разбира се, минерал! – каза Херцогинята, която изглежда бе готова да се съгласи с всичко, което Алиса каже. – Наблизо се издига висока планина и в нея има богата мина за горчица. И поуката от това е: „Богатство колко планина – се трупа, знай, с горчивина“.

– О! Зная – възкликна Алиса, която не обърна внимание на онова, което Херцогинята ѝ каза. – Горчицата е растение. Не изглежда така, но е растение.

– Напълно съм съгласна с тебе – каза Херцогинята. – И поуката от това е: „Каквато си – бъди такава – за друга не се представяй!“... Или по-просто казано: „Не си представяй никога, че не си друго освен това, което би могло да се види на други, че това, което си била или би могла да бъдеш, не е било друго освен това, което си била или би могло да им се види друго“.

– Мисля, че щях да го разбера по-добре – каза Алиса много учтиво, – ако можех да го видя написано на книга. Но тъй както го казвате, не мога да следя всичко.

– Туй не е нищо в сравнение с това, което бих могла да кажа, ако само пожелаех – отговори поласкана Херцогинята.

– Моля, не си правете труд да го казвате по-дълго – каза Алиса.

– О, туй съвсем не е труд! – отвърна Херцогинята. – Аз ти подарявам всичко, което съм казала досега.

„Хубав подарък! – си помисли Алиса. – Добре че и на рожден ден не дават такива подаръци.“

Но тя не посмя да го каже гласно.

– Пак ли се замисли? – попита Херцогинята, като отново я бодна с острата си брадичка.

– Аз имам право да мисля – отговори сухо Алиса, която бе започнала да се ядосва.

– Рече го толкоз право – каза Херцогинята, – колкото и прасетата... да летят. И поу...

Ала тук за голяма почуда на Алиса гласът на Херцогинята замря, и то на най-обичната ѝ дума „поука“ и ръката, която бе хванала нейната, започна да трепери. Алиса вдигна очи. Пред тях стоеше Царицата със скръстени ръце, намръщена като гръм.

– Хубаво време... ваше величество... – започна боязливо и тихо Херцогинята.

– Слушай! Предупреждавам те за последен път – извика Царицата и тропна с крак: – или ти трябва да се махнеш, или твоята глава ще бъде отсечена, и то още сега! Избирай!

Херцогинята избра и изчезна начаса.

– Да продължим играта – каза Царицата на Алиса.

Алиса се боеше да каже нещо и бавно я последва към игрището.

Другите гости бяха използвали отсъствието на Царицата и си почи- ваха на сянка. Но щом я видяха, за миг почнаха пак да играят. А Цари- цата само каза, че една секунда закъснение би им струвала живота.

През цялото време на играта тя не спря нито за минута да се кара с другите играчи и да вика: „Отсечете му главата!“ или „Отсечете ѝ глава- та!“ Войниците откарваха в затвора тия, които тя наказваше. Разбира се, войниците, които правеха това, prestaваха да служат за обръчи. Тъй че след около половин час нямаше никакви обръчи на игрището и всички играчи – с изключение на Царя, Царицата и Алиса – бяха в затвора, осъдени на смърт.

Тогава Царицата, цяла запъхтяна, спря и запита Алиса:

– Видя ли вече Лигавата Костенурка?

– Не – отговори Алиса. – Но защо се нарича лигава?

– Защото, ако направят супа от нея, ще стане лигава – каза Царицата.

– Кой, Костенурката ли? – запита Алиса.

– Не! Супата – отговори Царицата.

– Защо ще стане лигава? – осмели се да попита Алиса.

– Защото цял ден се лигави – каза Царицата.

– Супата ли? – учуди се Алиса.

– Не! Костенурката – отвърна нетърпеливо Царицата.

– Никога не съм я виждала, нито пък съм чувала за нея – каза Алиса.

– Ела тогаз! – каза Царицата. – Тя ще ти разправи историята си.

Като тръгнаха, Алиса чу как Царя тихо каза: „Всички сте помилвани“.

„А! Това е хубаво“ – си каза Алиса, на която бе станало мъчно, че Царицата е осъдила толкова души на смърт.

Те скоро срещнаха един Грифон, който спеше на слънце. (Ако не знаете какво е Грифон, погледнете картината!)

– Стани, ленивецо – каза Царицата, – и заведи тая млада госпожица да види Лигавата Костенурка и да чуе историята ѝ. Аз трябва да се върна и да се погрижа за някои присъди, които произнесох преди малко.

Тя се отдалечи и остави Алиса само с Грифона.

Животното никак не се хареса на Алиса, но тя си помисли, че няма да е по-опасно да остане при него, отколкото да тръгне след тая жестока Царица; тъй че тя почака.

Грифона се надигна и потърка очите си. Сетне проследи с поглед Царицата, докато изчезне. И се изкиска.

„Колко смешно!“ – рече той, току-речи, само на себе си.

– Какво е смешно? – попита Алиса.

– Ами че... тя – отговори Грифона. – Всичко това е само въображение. Присъдите, знаеш, никога не се изпълняват. Ела!

„Тук всички казват – ела! – си помисли Алиса, като тръгна бавно след него. – Никога в живота не са ми заповядвали толкова, колкото сега! Никога!“

Те повървяха и съзряха в далечината Лигавата Костенурка, седнала тъжна и самотна на края на една скала. Като приближиха, Алиса я чу да въздиша – сякаш сърцето ѝ ще се разкъса. Тя я съжали от все сърце.

– Защо скърби? – попита Алиса. И Грифона отговори горе-долу със същите думи, като преди:

– Всичко това е само въображение. Тя, знаеш, няма защо да скърби. Ела!

Те се приближиха до Лигавата Костенурка, която ги погледна с големи очи, изпълнени със сълзи, ала не продума нищо.

– Тая млада госпожица тука – рече Грифона – желае да чуе твоята история.

– О! Да, Ще ѝ я разкажа – рече Лигавата Костенурка с дълбок и кух глас. – Седнете и не казвайте нито дума, докато не свърша.

Те седнаха. Няколко минути никой не проговори. Алиса си

помисли:

„Не виждам как ще може да свърши, ако не започне“.

Но тя почака търпеливо.

– Едно време... – почна най-после с дълбока въздишка Лигавата Костенурка.

След тия думи последва дълго мълчание, прекъсвано само от случайните възклицания на Грифона: „Хжкррр!“ – и от непрестанното силно хълцане на Лигавата Костенурка.

На Алиса ѝ се искаше да стане и да каже: „Благодаря ви за вашата увлекателна история!“, но тя помисли, че не може да няма още за разправяне, и продължи да седи мирно на мястото си, без да каже нещо.

– ...когато бяхме малки – добави Лигавата Костенурка малко спокойно, макар че си похълцваше от време на време, – ходехме на училище в морето. Учителка ни беше една стара Костенурка... наричахме я Ученурка...

– Защо я наричахте Ученурка? – попита Алиса.

– Защото ни учеше! – отговори Лигавата Костенурка раздражена. – Ти наистина си много тъпа!

– Не те ли е срам да задаваш такива прости въпроси? – рече Грифона.

И те млъкнаха и вторачиха очи в Алиса, която бе готова да потъне в земята.

Най-сетне Грифона каза на Лигавата Костенурка:

– Карай, стара приятелко! Да не я протакаш цял ден!

И Лигавата Костенурка продължи с тия думи:

– Да, ходехме на училище в морето, макар може би да не вярваш...

– Не съм казала, че не вярвам! – прекъсна я Алиса.

– Казала си! – рече Лигавата Костенурка.

– Дръж си езика! – добави Грифона, преди Алиса да успее да каже нещо.

Лигавата Костенурка продължи:

– Ние получавяхме отлично образование... наистина имаме училище всеки ден!

– И аз имам училище всеки ден – каза Алиса. – Няма защо да се гордеете с това!

– Имаш ли извънредни предмети? – запитва Лигавата Костенурка малко обезпокоена.

– Да! – отговори Алиса. – Учим френски и пиано.

– А пране? – запитва Лигавата Костенурка.

– Разбира се, че не! – възмути се Алиса.

– А! Тогаз вашето училище не е много добро – рече с голямо облекчение Лигавата Костенурка. – Нашето беше пансион и се плащаше отделно не само за френски и пиано, но и за пране. На сметката винаги имаше напечатано: „Извънредни: Френски Пиано Пране“.

– Навярно не ви е трябвало много – каза Алиса, – щом сте живели на дъното на морето...

– Нямах възможност да плащам за извънредни часове – издума с въздишка Лигавата Костенурка. – Записах само задължителните.

– Какви предмети имахте? – попита Алиса.

– Чешене и пискане, разбира се. Те бяха най-важните – отговори Лигавата Костенурка. – И сетне... различните подразделения на арисметиката – съдиране, изяждане...

– Избаждане! – поправи я Грифона.

– Съвсем не разбирам... как... – каза Алиса учудена.

– Не разбираш! – възкликна Грифона, като вдигна в почуда нокти.

Алиса проследи с поглед движението му и като видя над главата си дългите му, зловещо извити нокти, разбра.

– О, да, да! – побърза тя да го увери. И тъй като не искаше вече да се приказва за това, обърна се към Лигавата Костенурка и запита:

– Какво друго имахте?

– Ами... имахме лудория – отговори Лигавата Костенурка, като изброи предметите на ципите на едната си лапа. – Стара и нова лудория и мореография. Сетне... краснопискане и бесуване. Учителката ни по бесуване беше една голяма змия, идеше един път в седмицата. Тя ни преподаваше въртеж на кръгове.

– Какво е това? – попита Алиса.

– Ами... сама не мога да ти го покажа – рече Лигавата Костенурка. – Остарях, кокалите ми са се втвърдили вече. А пък Грифона не го е учил никога.

– Нямах време – рече Грифона. – Но затова пък имах часове при учителя по класически предмети и естествознание. Той беше голям плъх. Постоянно се ровеше и четеше в една книга, на която заглавието беше: „ОБИР И ЛИВАДА“.

– Какво имахте при него? – запита Алиса любопитно, защото това ѝ припомни смътно мъчното заглавие на една книга, в която по-големият ѝ брат четеше за някакви древни битки.

– Класове, естествено! – нетърпеливо отвърна Грифона, когато простите въпроси на Алиса дразнеха.

– О, да! – потвърди Костенурката, като изхълца и закри с лапи очите си.

– О, да!... О, да! – поде с дълбока въздишка Грифона; и той закри очите си с нокти, унесен в спомени...

Алиса побърза да заговори за друго.

– Ами колко часа на ден имахте? – попита тя.

– Дванайсет – отговори Лигавата Костенурка.

– Защо толкоз много? – запита Алиса.

– Защото денят има дванайсет часа – отговори Лигавата Костенурка. – Но те намаляваха всеки ден.

– Как така! – зачуди се Алиса.

– Защото денят намалява – обясни ѝ Лигавата Костенурка. – А ти знаеш ли защо намалява?

– Не – призна Алиса плахо.

– Защото времето си отзема всеки ден по малко – обясни ѝ Лигавата Костенурка. – И затова времето, през което има училище, се нарича зима.

Всичко това бе ново за Алиса и тя се поразмисли, преди да зададе въпроса:

– А защо, когато няма училище, времето се нарича лято?

– Стига сте говорили за училище и уроци! – прекъсна ги настойчиво Грифона. – Разкажи ѝ нещо за игрите!

ДЕСЕТА ГЛАВА ТАНЦЪТ НА МОРСКИТЕ РАЦИ

Лигавата Костенурка въздъхна дълбоко и избърса с лапа очите си. Тя погледна Алиса и се опита да проговори, но хълцане задави гласа ѝ.

– Също като че ли има кокал в гърлото си – рече Грифона и започна да я друса и тупа по гърба.

Най-сетне Лигавата Костенурка се съвзе. Сълзи заливаха страните ѝ, като продължи:

– Може да не си живяла много под морето („Не съм“ – каза Алиса) и никога да не си се запознавала с рак (Алиса поиска да каже: „Веднъж вкусих...“, но бърже се възпря и рече: „Не, никога!“) – тъй че не можеш си представи дори колко хубав и весел е танцът на морските раци!

– Вярно – каза Алиса. – Какъв е тоя танц?

– Ами... ето какъв – рече Грифона: – нареждаш се първо в една редица... на морския бряг...

– Две редици! – извика Лигавата Костенурка. – Тюлени, костенурки и тъй нататък... Сетне, след като изчистиш медузите от пътя си...

– Туй обикновено трае доста време – забеляза Грифона.

– ...правиш крачка напред...

– Всеки си има по един рак за другар! – извика Грифона.

– Разбира се – рече Лигавата Костенурка, – правиш две крачки напред, хващате се един за друг...

– ...сменяваш рака си и се връщаш обратно по същия път – продължи Грифона.

– Сетне знаеш – продължи Лигавата Костенурка, – хвърляш...

– Раците! – изкрещя Грифона, като скочи във въздуха.

– ...колкото може по-надалече в морето...

– Плуваш подир тях! – изрева Грифона.

– Премяташ се веднъж в морето! – извика Лигавата Костенурка, като подскачаше лудо наоколо.

– Пак сменяваш рака си! – изпищя Грифона.

– И се връщаш на брега. Туй е първата стъпка – рече Лигавата Костенурка, като понижи внезапно глас.

И тя, както и Грифона, след като бяха скачали като луди наоколо, пак седнаха, натъжени и тихи, и се вгледаха в Алиса.

– Трябва да е много хубав танц – каза несмело Алиса.

– Искаш ли да го видиш? – рече Лигавата Костенурка.

– Много искам! – отговори Алиса.

– Ела да опитаме първата стъпка! – рече Лигавата Костенурка на Грифона. – Може, знаеш, и без раците. Кой ще пее?

– О, ти пей! – рече Грифона. – Аз съм забравил думите.

И тъй, те важно започнаха да танцуват около Алиса, настъпваха я сегиз-тогиз, когато минаваха много наблизко, и махаха с нокти и лапи, за да спазват такта. В това време Лигавата Костенурка пееше много бавно и тъжно:

„Бързай, че играе цялата редица“ –
на охлюва рече тъй една белица.
„Чуеш, конят морски – ох! – след нас препуска,
моята опашка тъпче все и хруска!

Костенурки, раци, трески –
там играят тоя танц.
Щеш ли ти, не щеш ли,
щеш ли да играеш тоя танц?
Щеш, не щеш ли, щеш,
не щеш ли да играеш тоя танц?“

Веселба е чудна – стига до небето,
„Щом ни вдигнат – право с раците в морето!“
Охлювът не иска, плахо той изрече:
„Много е далече, много е далече!“

Рече: той не може,
той не ще играе тоя танц.
Той не ще, не може,
той не ще играе тоя танц.
Той не може,
не ще може да играе тоя танц.

„Щели да ни хвърлят толкова далеко – нищо!“ –
увери го тя и тръгна леко.
„Колкото в морето по-далеч се вираш,
толкоз по-наблизко и брега намираш.

Ах, любими, не плаши се,
с мене се хвани на танц!

Щеш ли ти, не щеш ли,
щеш ли да играеш тоя танц!
Щеш, не щеш ли,
щеш, не щеш ли да играеш тоя танц?“

– Благодаря ви, много е забавно да се гледа тоя танц – каза Алиса зарадвана, че най-после се е свършил. – Много ми хареса чудната песен за белицата!

– О, колкото за белицата... – рече Лигавата Костенурка – те... виждала си, разбира се?

– Да – отговори Алиса, – виждала съм, у дома често вечер...

Но тя се сепна навреме и не доизказа думата.

– Щом си ги виждала вечер, може да не знаеш точно какви са? – рече Лигавата Костенурка.

– Мисля, че зная – отговори Алиса замислена. – Месото на тия риби е бяло, отгоре са опържени и опашките им са свити.

– Колкото за опърженото – рече Лигавата Костенурка, – грешиш; опърженото би се измило от водата. Но за опашките им – вярно е, свити са. И причината... (тук Лигавата Костенурка се прозина и затвори очи) – я й разправи за причината и... тъй нататък... – рече тя на Грифона.

– Причината е – рече Грифона, – че искаха да идат с раците на танц. И тъй: хвърлили ги в морето. И тъй: нагълтали се със солена вода. И тъй: сега си свиват опашката. Туй е всичко.

– Благодаря ви – каза Алиса, – много любопитно наистина! Никога не съм знаела толкоз много за белицата.

– Ами за треската какво знаеш? – запита я Грифона.

– Веднъж бях яла много бели черници... – започна Алиса.

– Искаш да кажеш белини – забеляза Грифона.

– Черници! – повтори Алиса.

– Все едно – съгласи се Грифона. – В морето черниците се наричат белици.

– Ядох черници и се разболях – продължи Алиса, – имах бодежи в стомаха и треска...

– Не е вярно, че треската боде! – пресече я Грифона.

– О, че треските бодат – бодат! – отвърна Алиса. – Но аз не искам туй да кажа... аз имах... огница... – се помъчи да му обясни тя.

– О, да! – рече Грифона. – Вярно е, че треските палят огъня.

– Туй си е вярно – повтори Алиса в недоумение, – но в морето... как могат риби...

– Разбира се, че могат! – отсече Грифона доста нетърпеливо. – И най-малката рибка знае това.

– Да бях на мястото на белицата – каза Алиса, която все още мислеше за песента, – щях да кажа на морския кон: „Моля, не ходи подире ни! Не те искаме с нас!“

– Но те са го искали! – рече Лигавата Костенурка, като се сепна.

– Вярно ли? – почуди се Алиса.

– То се знае – отговори Лигавата Костенурка. – Никоя умна речна риба не излиза пешком на разходка по морето.

– Затова, разбра ли?! – добави Грифона натъртено. – А сега да чуем нещо за твоите приключения.

– Мога да ви разправа приключението си, само че ще трябва да почна от тая сутрин – каза Алиса скромно. – Безсмислено е да започна от вчера, защото вчера не бях същата.

– Обясни това – рече Лигавата Костенурка.

– Не, не! Първо приключенията – рече Грифона нетърпеливо. – Обясненията траят винаги страшно дълго!

И тъй, Алиса почна да им разправа за своите приключения от оня миг, когато бе видяла Белия Заек за първи път.

Отначало тя се смути: животните, се доближиха: едното от лявата, другото от дясната ѝ страна и тъй широко отвориха очи и раззинаха уста! Но като продължи, тя малко по малко доби смелост.

Слушателите ѝ запазиха пълно мълчание, докато разправи как бе повторила пред Гъсеницата татко Уилям и как всички думи се бяха изменили. При това Лигавата Костенурка пое дълбоко дъх и рече:

– Много чудно!

– По-чудно не може да бъде! – рече Грифона.

– „Всичките думи бяха се изменили“ – повтори Лигавата Костенурка умислено. – Бих искала да я чуя. Кажи ѝ да почне.

Тя погледна Грифона: сякаш мислеше, че той има някаква власт над Алиса.

– Стани и кажи: „Чух гласа на ленивеца!“ – рече Грифона.

„Тия животни как заповядват само и ме карат да си повтарям уроците! – помисли си Алиса. – Все едно, че съм на училище сега“.

Както и да е, тя стана и започна да повтаря стихотворението. Но в главата ѝ още се играеше танцът на морските раци, тъй че тя едва ли знаеше какво казва. И наистина думите, които изрече, бяха много особени:

„Беше топло лятно пладне: чух гласа на Рака – цял червен като

извряка: «Кой ще ме излапа!» После той с носа си – съща волна чучулига – своя пояс и нозете взе завчас да вдига. Знай да кряка, стига само пъськ сух да има и хвалбата му тогава е неизразима, няма страх и пред акули със око не мига! Но пред него, щом акула гладна се намери, и глътът му плахо, плахо почва да трепери.“

– Никак не прилича на туй, което аз казвах, когато бях малък – рече Грифона.

– Аз пък, не съм го слушала никога – рече Лигавата Костенурка, – но ми се вижда голяма безсмислица.

Алиса не каза нищо. Тя седеше обхванала лице с ръцете и се чудеше: завинаги ли вече ще си остане всичко тъй чудновато!

– Бих искала да ми се обясни – рече Лигавата Костенурка.

– Тя не може да го обясни – рече бърже Грифона. – Продължавай!

– Но това за нозете? – настояваше Лигавата Костенурка. – Как, знаеш, е могъл да ги вдига с носа си?

– Това е първата стъпка за танц – каза Алиса. Но всичко това бе я страшно объркало и тя много искаше да заговори за друго.

– Продължавай! – повтори Грифона. – Започва: В съседната градина...

Алиса не посмя да не го послуша, макар да бе уверена, че пак всичко ще бъде погрешно. И тя продължи с разтреперан глас:

„В съседната градина аз рекох да намина: там тигър с кукумявка деляха си двамина една прекрасна плячка, като сланина вкусна. И тигърът се хвърли, и вече я не пусна, додето не изяде и сетната трошица. Пред празната паница остана кукумявката, тя ближеше и ножа, и голата лъжица – и все пак му не стига на тигъра гощавката – той чуден пир направи: изяде К...“

– Има ли смисъл да повтаряш всичко това – прекъсна я Лигавата Костенурка, – щом не обясняваш? Никога не съм чувала нищо по-объркано.

– Да, мисля, че е по-добре да спреш – рече Грифона.

Алиса, не ще и дума, само се зарадва.

– Да опитаме ли още една стъпка от танца на морските раци? – продължи Грифона. – Или искаш Лигавата Костенурка да ти изпее някоя друга песен?

– О! Една песен, моля, ако Лигавата Костенурка обича... – отговори Алиса тъй настойчиво, че Грифона някак обиден рече:

– Хм! Няма да се угажда на всекиго. Изпей и супа от костенурка, искаш ли, драга приятелко?

Лигавата Костенурка въздъхна дълбоко и започна да пее с глас, за-
давян от хълцане:

Супа за вечеря, супа за обяд,
винаги си първа ти на тоя свят!
Супа топла, блажна, мазна и зелена –
супа с Костенурка и вода сварена!
Супа за обяда, супа превъзходна!
Супа за вечеря, супа превъзходна!
Су-у-па превъз-ход-на! Су-у-па превъз-ход-на!
Су-у-па за-а ве-е-че-е-ря,
супа превъзходна, превъзходна!
Супа за вечеря, супа за обяд,
нищо са пред тебе, пуйка, шоколад!
Кой ще иска друго – щом му дадат супа!
Кой не дава всичко за паница супа,
за паница супа, супа превъзходна,
за паница супа, супа превъзходна!
Су-у-па превъз-ход-на! Су-у-па превъз-ход-на!
Су-у-па за-а ве-е-че-е-ря, супа превъзходна, пре-възход-на!

– Още веднъж! – извика Грифона. Току-що Лигавата Костенурка бе
започнала да повтаря, чу се вик в далечината: „Делото започва“!

– Ела! – викна Грифона и като улови Алиса за ръката, забърза, без
да дочака края на песента.

– Какво дело? – запита Алиса, запъхтяна от тичане.

Но Грифона отговори само:

– Ела!

И затича още по-бързо.

Носени от лекия ветрец, който гонеше и двамата, все по-слабо и по-
слабо се чуваха тъжните думи:

Су-у-па за-а ве-е-че-е-ря,
супа превъзходна, превъзходна!

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА КОЙ ОТКРАДНА БАНИЧКИТЕ?

Царя и Царицата на Сърцата седяха вече на своя трон, когато те пристигнаха. Наоколо се бе събрала голяма тълпа – различни малки птички и животни, както и всички карти.

Пред тях стоеше Момчето, вързано във вериги. Пазеха го двама войници. Близо до Царя стоеше Белия Заек, с тръба в едната ръка и свитък хартия в другата.

В средата на съдебната зала имаше маса, а на нея – голяма чиния с банички. Те изглеждаха толкова хубави, че на Алиса ѝ се прияде.

„Само да свърши по-скоро – помисли си тя, – та да почнат да черпят!“

Но тъй като нямаше никакви изгледи да свършат веднага, тя почна да гледа наоколо си и да дири занимание.

Никога не бе влизала в съдилище, но бе чела за него в книги и останя доста доволна от себе си, като видя, че знае имената, току-речи на всички неща, които се намираха там.

„Съдията – каза си тя, – лесно се познава: носи голяма перука.“

Съдията между другото беше самият Цар, носеше корона върху перуката си. Туй бе доста неудобно и разбира се, никак не му приличаше.

„А зад тая преграда – помисли Алиса – тия дванайсет същества (виждате, тя беше принудена да каже «същества», защото някои от тях бяха животни, а други – птици), които седят там... мисля, са съдебни заседатели.“

Тя повтори и потрети с гордост последната дума, защото мислеше, и то с право, че не много момичета на нейната възраст разбират напълно значението ѝ. (Във всеки случай всичко това не бе кой знае колко важно.)

Дванадесетте съдебни заседатели усърдно пишеха на плочи.

– Какво правят? – пошушна Алиса на Грифона. – Няма защо да пишат, преди делото да почне.

– Пишат си имената – прошепна Грифона, – боят се да не ги забравят, преди да свърши делото.

– Глупости! – високо и възмутено почна Алиса, но бърже се възпря, защото Белия Заек извика: „Тишина!“, Царицата сложи очила и безпокойно се огледа да види кой говори.

Алиса забеляза, все едно като че ли гледаше над раменете им, че всички съдебни заседатели записваха на плочите „глупости!“ и дори долови, че един от тях не знаеше как се пише думата и питаше съседа си да му каже.

„На какво ли ще заприличат плочите им, докато делото се свърши!“ – помисли Алиса.

Един от съдебните заседатели имаше молив, който скърцаше. Такова нещо, разбира се, Алиса не можеше да понесе. Тя обиколи залата, спря зад него и скоро издебна случай да му го отнеме. Алиса го направи с такава бързина и ловкост, че клетото съдебно заседателче (беше Перцето, Гушера) не смогна дори да разбере какво стана с молива му. И тъй, след като го подири навред, се принуди да пише през останалото време с пръст! А туй беше безсмислено, защото пръстът не оставяше никакъв белег на плочата.

– Вестителю, прочети обвинението – каза Царя.

Тогаз Белия Заек наду триж тръбата, разгъна свитъка хартия и прочете следното:

Царицата на Сърцата
опече сладки за децата.
Открадна ги Момчето смело...
И против него има дело!

– Обмислете присъдата – каза Царя на съдебните заседатели.

– Още не, още не! – прекъсна го бърже Заека. – Има още много преди това!

– Повикай първия свидетел – каза Царя.

Белия Заек наду триж тръбата и извика: „Първият свидетел!“

Първият свидетел беше Шапкаря. Той влезе с чаша чай в едната ръка и с резен хляб с масло – в другата.

– Моля прошка, ваше величество – започна той, – че ги нося със себе си. Но още пиех чая си, когато ме повикаха.

– Трябваше да си го изпил – каза Царя. – Кога започна?

Шапкаря погледна Мартенския Заек, който, хванат под ръка от Катерицата, го бе последвал до съдилището.

– На четиринайсети март, мисля, тогава – каза той.

– Петнайсети – рече Мартенския Заек.

– Шестнайсети – рече Катерицата.

– Запишете това! – каза Царя на съдебните заседатели.

И съдебните заседатели жадно написаха и трите числа на плочите, после ги събраха и превърнаха полученото в шилинги и пенита.

– Свали си шапката – каза Царя на Шапкаря.

– Не е моя – каза Шапкаря.

– Открадната! – възкликна Царя и се обърна към съдебните заседатели, които веднага си взеха бележка.

– Аз ги продавам – добави Шапкаря, за да обясни. – Сам аз нямам шапка. Шапкарь съм.

Тук Царицата сложи очилата си и втренчи изпитателно поглед в Шапкаря, който пребледня и се разтрепери.

– Твоите показания – каза Царя. – И не трепери така, инак ще заповедам да те обезглавят веднага!

Свидетелят изглежда никак не се насърчи от тия думи. Той се местеше от единия си крак на другия, поглеждаше неспокойно Царицата и в стеснението си отхапа голям къс от чашата вместо от хляба с масло.

Тъкмо по това време Алиса изпита някакво странно чувство, което първо доста я смути, додето тя разбере какво е. Пак бе започнала да расте; отначало помисли да стане и напусне съда. Но като разсъди, реши да седи на мястото си, додето залата я побира.

– Не може ли да не се бутате така? – рече Катерицата, която беше до нея. – Едвам дишам!

– Правя го без да искам – каза Алиса кротко. – Раста.

– Нямате право да растете тука! – рече Катерицата.

– Не говорете глупости – каза Алиса по-смело, – много добре знаете, че и вие растете.

– Да, но аз раста с малко по-умерена бързина – рече Катерицата, – не по такъв смешен начин.

И тя се надигна силно намръщена и отиде на другата страна на съдебната зала.

През цялото време Царицата нито за миг не снемше очи от Шапкаря и точно когато Катерицата минаваше на другата страна на залата, тя каза на одного от разпоредителите в съда:

– Донеси ми списъка на певците от последния концерт.

Шапкаря тъй силно се разтрепери, че и двете му обувки се изуха.

– Твоите показания! – повтори Царя ядосан. – Инак, трепериш не трепериш, ще заповедам да те обезглавят!

– Аз съм беден човек, ваше величество... – започна Шапкаря с разтреперан глас, – и не бях почнал да пия чай си... не преди седмица или толкоз... и при това... намаляваше хлябът с маслото... и бръмчеше

чаят...

– Бръмчеше какво? – каза Царя.

– ...започна пчелата... – отговори Шапкаря.

– Разбира се, пчелата бръмчи! – каза Царя остро. – Да не ме вземеш за невеж? Продължавай!

– Аз съм беден човек... – продължи Шапкаря – ...и след това многого неща бръмчаха... само че Мартенския Заек каза...

– Не съм! – прекъсна го Мартенския Заек бърже.

– Каза! – повтори Шапкаря.

– Отричам! – рече Мартенския Заек.

– Той отрича – каза Царя. – Прескочи тая част.

– Добре, но Катерицата каза... – продължи Шапкаря, като неспокойно се обърна да види дали и тя ще отрече.

Но Катерицата нищо не отрече; тя спеше тежък сън.

– След това – продължи Шапкаря – отрязах още малко хляб с масло...

– Но какво каза Катерицата? – запита един от съдебните заседатели.

– Не мога да си спомня – отговори Шапкаря.

– Трябва да си спомниш – забеляза Царя, – инак ще заповядам да те обезглавят.

Клетият Шапкар изпусна чашата и хляба с масло и падна на едно коляно.

– Аз съм беден човек, ваше величество... – започна той – жално ще бъд...

– Жално е, че не знаеш да говориш – каза Царя.

Едно от гвинейските прасета започна да ръкопляска, но веднага го възпрепятстваха разпоредителите на съда. (Тъй като думата е доста мъчна, просто ще ви обясня какво направиха. Донесоха голяма платнена торба, която се връзваше на края с връв, пуснаха вътре гвинейското прасе с главата надолу и седнаха отгоре.)

„Хубаво, че видях най-после как се прави – помисли Алиса. – Толкова често съм чела във вестниците, че: «през време на делото, и накрая, някои от присъстващите измежду публиката се опитаха да ръкопляскат, но бидоха незабавно възпрепятствани от разпоредителите на съда», а никога досега не знаех какво значи.“

– Ако това е всичко, което знаеш, можеш да почакаш долу – продължи Царя.

– Не мога да ида по-долу – каза Шапкаря. – И без това съм на пода.

– Тогава можеш да седнеш – отвърна Царя.

Тук другото гвинейско прасе започна да ръкопляска, но биде незабавно възпрепятствано.

„Отървахме се от гвинейските прасета – помисли Алиса. – Сега ще тръгне по-добре.“

– По-добре бих сторил да изпия чая си – каза Шапкаря и погледна угрижено Царицата, която четеше списъка на певците.

– Можеш да си вървиш – каза Царя. Шапкаря бързо напусна залата, без дори да се спре и obuе obuцата си.

– И също му отсечете главата вънка – добави Царицата на одного от разпоредителите.

Но Шапкаря изчезна от погледа им, преди разпоредителят да стигне до вратата.

– Повикай следващия свидетел! – каза Царя.

Следващият свидетел беше готвачката на Херцогинята. Тя носеше кутия с пипер в ръката си. Алиса се досети, че е готвачката, дори преди тя да беше влязла в съда, по това, че всички, които бяха до вратата, почнаха изведнъж да кихат.

– Твоите показания – рече Царя.

– Нямам! – каза готвачката. Царят неспокойно погледна Белия Заек, който рече ниско:

– Ваше величество трябва да разпита тая свидетелка.

– Добре, щом трябва – трябва – каза Царя натъжено и като скръсти ръце и се намръщи на готвачката тъй, че очите му току-речи се изгубиха под веждите, каза с дълбок глас: – От какво се правят сладки?

– От пипер, най-много – отговори готвачката.

– От сироп – обади се един сънлив глас зад нея.

– Хванете тая Катерица! – изкряска Царицата. – Отсечете главата на тая Катерица! Изхвърлете тая Катерица! Запушете й устата! Ощипете я! Отрежете й мустаците!

Настъпи безредие за няколко минути. Всички се втурнаха да изгиват Катерицата навън. Додето се наредят пак по местата си, готвачката изчезна.

– Няма нищо! – каза Царя с голямо облекчение. – Повикай следващия свидетел.

И той ниско добави на Царицата:

– Наистина, мила, ти трябва да разпиташ тоя свидетел. Хваща ме много силно главоболие от разпита.

Алиса наблюдаваше как Белия Заек се мъчеше да прочете нещо в списъка и много любопитстваше да види какъв ще бъде следващия

свидетел – „защото поне досега не са събрали никакви доказателства и показания“ – си каза тя. Представете си нейното учудване, когато Белия Заек прочете гласно, със своя дрезгав, тънък гласец:

„Алиса!“

ДВНАДЕСЕТА ГЛАВА ПОКАЗАНИЯТА НА АЛИСА

– Тук! – извика Алиса; в бързината и вълнението си забрави колко бе пораснала през последните няколко минути и скочи тъй бърже, че катурна с края на престилката си преградата на съдебните заседатели, а и самите тях върху главите на тия, които бяха долу.

Съдебните заседатели се валяха наоколо и много ѝ напомнях стъкленото кълбо със златни рибки, което преди седмица случайно бе катурнала.

– О, моля извинете! – възкликна тя силно разтревожена и почна да ги събира колкото може по-бързо, защото в ума ѝ все още се въртеше случката със златните рибки; струваше ѝ се, че ако не ги събере и сложи веднага зад преградата, ще умрат.

– Разглеждането на делото не може да продължи – каза Царя много важно, – додето всички съдебни заседатели не се върнат по местата си – всички – повтори той силно подчертано и се взря изпитателно в Алиса.

Тя погледна към преградата и видя, че в бързината бе пъкнала Гущера с главата надолу. Горкото животинче не можеше да мръдне, махаше само жално опашката си. Тя бърже го извади и сложи обратно, както трябва.

„Не че е много важно! – каза си тя. – Уверена съм, че и тъй, и инак няма да е от голяма полза за делото.“

Щом като се посъвзеха от уплахата поради катурването и след като техните моливи и плочи се намериха и върнаха, съдебните заседатели усърдно се заеха да пишат едно изложение върху случката – всички с изключение на Гущера, който изглежда бе толкова замаян, че можеше само да седи с отворена уста и да зяпа нагоре към свода на залата.

– Какво знаеш за тая работа? – попита Царя Алиса.

– Нищо – отговори Алиса.

– Съвсем нищо? – настоя Царя.

– Съвсем нищо – каза Алиса.

– Много важно – каза Царя, като се обърна към съдебните заседатели.

Тъкмо почнаха да записват това на плочите, когато Белия Заек се намеси:

– Маловажно иска да каже, ваше величество разбира се – продума

той много почитателно, но се намръщи и го изгледа сърдито.

– Маловажно, разбира се, исках да кажа – побърза да се поправи Царя и продължи да си говори с нисък глас: – важно... маловажно... маловажно... важно... – сякаш опитваше коя дума звучи по-добре.

Някои от съдебните заседатели записаха „важно“, а други – „маловажно“. Алиса забеляза това, защото бе доста близо до тях и можеше да надникне в плочите им.

„Но то е все едно“ – помисли си тя.

Точно тогаз Царя, който бе се заел да пише нещо, извика:

– Тишина! – и прочете от бележника си: – Правило Четиридесет и второ. Всеки, който е по-висок от един километър, трябва да напусне съдебната зала.

Всички погледнаха Алиса.

– Аз не съм един километър – каза Алиса.

– Да – каза Царя.

– Близо два километра – добави Царицата.

– И тъй да е, пак няма да си ида – отвърна Алиса. – И после, такова правило не съществува: сега го измислихте.

– Това е най-старото правило в книгата – каза Царя.

– Тогаз трябваше да бъде първо – отвърна Алиса.

Царя пребледня и мигом затвори бележника си.

– Обмислете присъдата – каза той на съдебните заседатели с тих, треперещ глас.

– Има да се събират още показания, ако благоволите, ваше величество – каза Белия Заек, като подскочи. – Това късче хартия току-що е било намерено.

– Какво е? – запита Царицата.

– Не съм го отворил още – каза Белия Заек, – но изглежда писмо, писано от обвиняемия на... някого.

– Навярно тъй е – каза Царя, – освен ако не е било писано на никого – нещо, което, знаете, не е обикновен случай.

– Кому е отправено? – запита един съдебен заседател.

– Никому – отговори Белия Заек. – Изобщо не е писано нищо на външната страна.

Той разгъна хартията, като говореше – и добави:

– Никакво писмо: това е сбирка стихове.

– Почеркът на обвиняемия ли е? – запита друг съдебен заседател.

– Не е – отвърна Белия Заек. – И това е най-чудното. (Съдебните заседатели до един се нацупиха.)

– Трябва да е подражавал някой друг почерк – каза Царя. (Съдебните заседатели до един се развеселиха.)

– Благоволете, ваше величество – каза Момчето, – аз не съм го писал и те не могат да докажат обратното. Няма подпис на края.

– Толкоз по-зле, че не си се подписал – каза Царя. – Ти бездруго си мислил зло, инак като всеки честен човек щеше да се подпишеш.

Думите бяха приети от присъстващите с общо ръкопляскане. Това наистина беше първото умно нещо, което Царя бе казал тоя ден.

– Туй доказва, разбира се, неговата вина – каза Царицата, – тъй че отсеч...

– Нищо подобно не доказва! – каза Алиса. – Та вие дори не знаете какви са тия стихове.

– Прочети ги – каза Царя.

Белия Заек сложи очила.

– Отде да започна, ако благоволите, ваше величество? – попита той.

– Започни от началото – каза Царя важно – и продължавай, докато стигнеш края; сетне спи.

Мъртва тишина настъпи в съдебната зала, когато Белия Заек прочете следните стихове:

Казаха ми, че ти си бил при нея,
че питал си какво съм, колко струвам.
Казала ти, че всичко аз умея
и че не мога само аз да плувам.

Вест пратил им, че винаги съм тамо
(и всичко се узна от нас навреме):
ако ли все тъй настоява само –
ти мислиш ли какво ще стане с тебе?

Едно й дадох аз, той две му прати,
вий дадохте ни три. Но окрилени
те хвъркнаха към нейните палати,
макар да бяха всичките при мене.

Ако ни хванат, мене или нея,
и вас замесят в туй ужасно дело,
не се плашете! – каза той. – Ще пеем
и ще докажем черно, че е бело.

Помислих си: това са празни речи –
(тя страшна е, когато се разсърди!)
пред него и пред нас се ти изпречи
и между нея, затова не мърдай –

да не узнаеш никога каква е,
с каква голяма обич ги ценеше! –
И нека всичко туй остане в тайна,
което между мен и тебе беше.

– Най-важните показания, които чухме досега – каза Царя и потърка ръце, – тъй че нека съдебните заседатели...

– Ако някой от тях може да обясни какво значи това – каза Алиса (толкова бе пораснала в последните няколко минути, че не се боеше вече да го прекъсне), – ще му дам, каквото поиска. Аз не вярвам да има и капка смисъл в това.

Всички съдебни заседатели написаха на плочите си: „Тя не вярва да има и капка смисъл в това“, ала никой от тях не се опита да обясни съдържанието на късчето хартия.

– Ако няма смисъл – каза Царя, – спасяваме се от голямо главоболие: знаете, няма нужда да се мъчим да го търсим. И все пак не зная... – продължи той, като гладеше късчето хартия на коляното си и го гледаше с едно око – ...струва ми се, намирам малко смисъл... „не мога само аз да плувам“... нали не можеш да плуваш? – добави той и се обърна към Момчето.

Момчето тъжно поклати глава:

– Изглеждам ли, че мога? – отвърна то. (Изглеждаше, че не – тъй като цялото бе направено от мукава.)

– Дотук добре – каза Царя и продължи да мърмори стиховете под носа си: – „И всичко се узна от нас навреме“... това, разбира се, е съдът... „Ако ли все тъй настоява само“... това трябва да е Царицата... „Ти мислиш ли какво ще стане с тебе“... наистина, какво!... „Едно и дадох аз, той две му прати“... навярно това е, знаеш, направил със сладките...

– Но по-нататък се казва: „Те хвъркнаха към нейните палати“ – каза Алиса.

– Разбира се, ето ги там! – каза Царя тържествено и посочи сладките на масата. – Нищо не може да бъде по-ясно от това. И после: „Тя страшна е, когато се разсърди“... мисля, ти никога не се сърдиш, нали,

мила? – каза той на Царицата.

– Никога! – извика Царицата яростно и захвърли една мастилница върху Гущера. (Клетото Перце бе спряло да пише с пръст, защото на плочата не оставаше никакъв белег. Но сега то почна бърже пак да пише, топеше мастилото, което шуртеше по лицето му, докато засъхна.)

– Тогаз и тия думи не те сърдят – каза Царя и огледа цялата зала с усмивка. Мъртво мълчание.

– Това е шега! – добави Царя ядосано. Всички се засмяха.

– Нека съдебните заседатели обмислят присъдата – каза Царя най-малко за двадесети път тоя ден.

– Не, не! – каза Царицата. – Първо решението – после присъдата.

– Вятър! – каза Алиса гласно. – Как може решението първо!

– Дръж си езика! – каза Царицата почервеняла.

– Няма! – отвърна Алиса.

– Отсечете ѝ главата! – извика Царицата с всичка сила.

Никой не се помръдна.

– Кой ви обръща внимание? – каза Алиса. (Тя вече бе стигнала своята обикновена големина.) – Вие сте само карти за игра!

При това всички карти се надигнаха във въздуха и полетяха върху ѝ. Тя извика слабо, полуизплашена, полуядосана и се опита да ги набие, но се намери на скамейката – сложила глава върху коленете на сестра си, която нежно отмахваше от лицето ѝ няколко сухи листа, отронили се от надвисналите дървета.

– Събуди се, Алиса, мила! – каза сестра ѝ. – Знаеш ли колко дълго спиш!

– О, сънувах такъв чуден сън! – каза Алиса.

И тя разправи на сестра си, доколкото си спомняше, всички тия чудни свои приключения, за които четохте досега. Когато свърши, сестра ѝ я целуна и каза:

– Наистина, мила, чуден сън! Но сега влез бърже вътре да пиеш чая си. Става късно.

И тъй Алиса стана и се завтече, като мислеше, доколкото ѝ позволяваше тичането, за своя чуден сън.

Но сестра ѝ продължи да седи там, както по-рано – облегнала глава на ръката си. Тя гледаше залеза и мислеше за малката Алиса, за нейните чудесни приключения и сама някак се унесе и почна да сънува. Ето нейния сън:

Сънува първо малката Алиса и малките ръце още веднъж обхващат коленете ѝ, и светналите зачудени очи пак я гледат – тя чува нейния

глас, вижда как мило отмята глава, за да отхвърли назад развяната си коса, която винаги пада в очите ѝ, и както слуша – или ѝ се струва, че слуша – мястото наоколо цяло се оживява от чудните същества из съня на нейната малка сестра.

Високата трева шумоли пред нозете ѝ, когато Белия Заек избързва край нея – изплашената мишка пляска в своя бяг из близкия вир – тя чува да тракат чаши за чай, когато Мартенския Заек и неговите другари разделят своята вечна закуска – и дрезгавият глас на Царицата заповядва да отсекаат главите на нейните нещастни гости – още веднъж прасето бебе киха на коленете на Херцогинята, паници и блюда се трошат наоколо му – още веднъж крещи Грифона, скърца моливът на малкия Гущер и се задушават възпрепятстваните гвинейски прасета – всичко това изпълня въздуха, примесено с далечното хълцане на клетата Лигавя Костенурка.

Така седеше тя, затворила очи, и си мислеше, че се намира в Страната на чудесата, макар да знаеше, че щом ги отвори, и всичко пак ще изчезне, само тревата ще шумоли от вятъра и във вира ще пляскаат разлюлените тръстики – вместо чашите за чай ще прозвучат звънчетата на агънцата и дрезгавият вик на Царицата ще стане глас на овчарче, а кихането на бебето, крясъкът на Грифона и всички други чудновати звуци ще се стопят (тя знаеше) в смътната глъч на шумното и оживено имение и в далечината мученето на кравите ще замести тъжното хълцане на Лигавата Костенурка.

Най-сетне тя си представи как същото това нейно сестриче ще стане един ден голяма жена и как то ще скъта и до зряла възраст скромното и нежно сърце на своето детство; и как ще събира край себе си други малки деца и ще просветлява и чуди техните очи с безбройни чудни приказки, може би дори и с един сън, сънуван в далечното минало, за Страната на чудесата: и как то ще взима присърце всички тези невинни скърби и невинни радости, като си спомня за своето детство и за щастливите летни дни.

КРАЙ

© Луис Карол
© 1996 Лазар Голдман, превод от английски

Lewis Carroll
Alice in Wonderland

Източник: <http://bezmonitor.com> (през <http://sfbg.us>)

Сканиране, разпознаване и редакция: Гларус

Публикация:

АЛИСА В СТРАНАТА НА ЧУДЕСАТА. АЛИСА В ОГЛЕДАЛНИЯ СВЯТ. 1996. Изд. Пан, София. Биб. Вечните детски романи, №1. Приказни повести. IV изд. Превод: [от англ.] Лазар ГОЛДМАН (Алиса в страната на чудесата) и Стефан ГЕЧЕВ (Алиса в огледалния свят). Художник: Джон ТЕНИЪЛ. С ил. Формат: 20 см. Страници: 254.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/552>]